

Kristel Allikmäe pälvis maa- konna aasta sädeinimese tiitli

28. novembril Moe piiritustööstuse külastuskeskuses toimunud VIROL-i tunnustussündmusel kuulutati välja maakonna aasta sädeinimene, tervisedendaja, tervisetegu, tervisesõbralik organisatsioon, vabaühendus, kaunis küla ja kaunis kodu.

Aasta sädeinimese tiitel omistati Kristel Allikmäele (fotol), kes on Aseri Kooli õpetaja, vabatahtlik kalakaitsja, vabatahtlik päästja Aasukalda Maa ja Merepäästekomandos ning vabatahtlik Transpordiametis. Koolis juhendab ta kahte õpilasfirma nn väikest venda – minifirmasid Kellurid ja Home Clay, päästealast noorteringi ja kunstiringi.

Kristel on aastaid eest vedanud Aseri Koolis erinevaid projekte ja sündmusi. Traditsiooniks on kujunenud suve hakul toimuv ohutusteemaline päev noortele Õ.H.T.A (Õpi! Harjuta! Tea! Aita!). Novembris toimus elanikkonnakaitsepäev, mille raames said lapsed teadmisi varjumise, evakuaatsiooni, seitsme päeva varu, põgenemiskoti ja Ole valmis! äpi kohta ning kuidas erinevates kriisilukordades oma vaimset tervist hoida.

Juba neli aastat on Kristel Kunda Tsemendimuuseumis läbi viinud savivoolimise rin-

Foto: VIROL (fotograaf A. Seidelberg).

gi ja valla erimevates paikades käsitöötubasid ning on aktiivselt tegutsev ka Rannu külas.

Lisaks sellele aitab Kristel suure loomasõbrana sageli koguda annetusi kodutute loomade eest

hooldamiseks. Näiteks viimati joonistasid Aseri Kooli õpilased loomadest pilte ja Kristel pani need raamidesse. Seejärel realiseeriti need pildid veebioksjonil ja annetati saadud raha loomade varjupaikadele (MTÜ Kurrmäe ja Kiviõli Kiisutuba).

Aasta sädeinimese tunnustus antakse välja eraisikule, kes tegutseb Lääne-Virumaal. Sädeinimene on kogukonda ühendav ja kogukonnas olulist rolli omav isik, kes on panustanud oma mõtete või tegevusega piirkonda ja maakonna arengusse ning on aktiivne ja koostööaldis.

Maakonna aasta küla kandidaatide sekka osutus valituks ka meie valla Kunda küla, aasta tervisedendaja kandidaat oli Aseri Kooli sotsiaalpedagoog Moonika Rander ning kõige kaunima tervisespordirajatise tunnustuse pälvis Kunda rand.

VNVT

Loe aastalõupointervjuud meie valla õpetajate Kristel Allikmäe ja Krista Leppikuga lk 3

Head vallakodanikud!

Aasta hakkab taas lõpule jõudma. On olnud keeruline ja väljakutseterohke aeg. Meile kõigile. On olnud ebastabiilsust, teadmatust, uusi reforme ja muudatusi. Palju sellest ootab tuleval aastal meid veel ees. Ja palju, mis seni on toimunud ja kehtinud, on lõppenud või saanud lõpetamisotsuse. Mitmed ettevõtted on pidanud oma ukseid sulgema, sest suurenenud kulutused, äralangenu turud ja keeruline majanduskonjunktuur ei võimalda endisel viisil jätkata. Ettevõtjana tean, et ettevõtluses on ikka tõusud ja mõõnad ning tuleb enam pingutada, et leida lahendusi või uusi väljakutseid, ent mitte pead norgu lasta. Viimasest ei ole niikuinii kunagi kasu. Ka süüdlaste otsimine või neile osutamine ei aita. Tuleb olemasolevat olukorda adekvaatselt hinnata ning leida selles uusi võimalusi.

Mulle on sageli ette heidetud omavalitsuse juhtimisel selle nägemist sarnasena ettevõtlusega. See on ka osaliselt tõsi, sest kohaliku omavalitsuse tulubaasi määrab suuresti ka ettevõtlus, loodud töökohad, ressursid ja nende väärindamisvõimekus ja tulumaksu laekumised. Mida enam on suuri ettevõtteid ja tööandjaid, seda enam on kohalikel ka võimalusi töö ja töövaliku osas ning kasu infrastruktuuri ja taristu arendamisest, uutest arendustest ja võimalustest. Hinnates küll meie loodust ja keskkonda, püüan alati suhtuda avatud meelega uute tehaste ja ettevõtete loomisesse ja toomisesse meie piirkonda. Justnimelt selleks, et piirkond ei hääbuks ega manduks, vaid peaks vastu ka rasked ajad ja öitseks. Vastupidine tähendaks suhtumist omavalitsusse kui hoolekandeesutusse, mis headel aegadel küll kuidagi ära funktsioneerib, ent just keerulised ajad on need, mis kohalikke inimesi ja kohalikku elu kõige valusamalt lõovad.

Kohaliku omavalitsuse eripära ettevõtluse ees seisneb ka asjaolus, et avalikud teenused ja funktsioonid peavad olema tagatud. Lisaks on piiranguid ja nõudeid, mida valitsus omavalitsustele ette paneb, sageli selleks vahendeid ja ressursi eraldamata. See tähendab, et otsused tuleb ellu viia, kuid seda millegi muu arendamise arvelt. Mis omakorda tähendab ka valusaid otsuseid külide kokkuhoiu ja optimeerimise osas ning see seab ka vallaametnikud ja avaliku sektori töötajad väljakutse ette. Öeldakse, et hea omavalitsus on see, mida ei panegi tähele. See tähendab, et asjad toimivad kui iseenesest. Tegelikult on selle taga aga suur töö ja suur tänu meie vallavalitsuse töötajatele, kes on professionaalselt kodanike ja kogukonna parimates huvides oma tööd teinud. Keerulised ajad panevad ka volikogu liikmed raskesse olukorda, kus nad tunnetavad kohustust kohalike eest võidelda ja seista ning annavad oma parima lahenduste leidmisel. Suur tänu meie elukeskkonna ja inimeste nimel pingutamise ja tehtu eest! Suur tänu ka koolide ja lasteaedade personalile, meie ettevõtjatele, mittetulundusühingutele kogukonna vaimu ja füüsilise hoidmise eest ning kõigile vabatahtlikele, kes on kohaliku elu südameks, et hoida meie rahvast ühes ja koos!

Pühadeaeg on hea meeldetuletus, et olulisimad asjad on tihti kõige lihtsamad – aeg lähedastega, kodusoojus ja hoolivus üksteise vastu. Seepärast soovin, et sellel jõulujal leiaksite aega nii rahulikuks puhkuseks kui ka hetkeks oma lähedastega – lastega, vanematega, vanavanematega, sõpradega!

Olge hoiatud sel imelisel jõulujal ning hoidke üksteist!

Imelist jõuluaega ja õnnelikku uut aastat!

Einar Vallbaum
Viru-Nigula vallavanem

Andvendiaeg algas uduvihma, kuid rõõmsa tujuga

Andvendiaeg algas meie vallas 1. detsembri keskpäeval 1. adventi tähistava jumalateenistusega Kunda kirikus. Esinesid Kunda naiskoor ja valla muusikakooli õpilased.

Õhtupoolikul täitis Kunda keskväljak lasteaia Kelluke väikeste päkapikkudega (fotol), abilisteks õpetajad ja lapsevanemad, valla kultuurikeskuse töötajad, Kunda ÜG noored, valla raamatukogu esindajad ja Viru-Nigula jaoskonna naiskodukaitsjad. Vallarahva poole pöördusid heade sõnade ja jõulusoovidega vallavanem Einar Vallbaum ja valla kultuurikeskuse juhataja Kristi Onkel. „Süüta küünal, hooli, märka, armasta ...“ kõlasid Viru-Nigula kiriku koguduse diakoni Aili Ilvese südamlikud soovid vallarahvale.

1. adventi jumalateenistusel Viru-Nigula kirikus süütasid adventiküünla vallavanem Einar Vallbaum ja volikogu esimees Ainar Sepnik ning muusikalist elamust pakkus Viru-Nigula segakoor.

Aseri keskväljakul edastasid oma jõulusoovid vallavanem Einar Vallbaum ja volikogu esimees Ainar Sepnik, esinesid lasteaia Kelluke väikesed päka-

Foto: VNVT

pikud, Aseri koolistuudio laululapsed, Aseri Kooli õpilased Mirtel ja Liisa ning naisansambel Russkaja Duša.

2. detsembril süütas Viru-Nigula kirikus esimese adventiküünla Vasta Mõisakooli pere.

Jõulumeeleolu aitasid luua orelimuusika ja diakon Aili Ilvese kaunid sõnad. Esines Vasta Mõisakooli õpetajate ansambel. Pärast adventiküünla süütamist suundus õpilaskogu Viru-Nigula kalmistule, kus süüdati mäles-

tusküünlad endiste koolitöötajate kalmudel.

Pärast jõulusära süttimist on kõikjal meie vallas tunda jõuluhõngu.

Rahu südamesse, ilusat jõuluaega ja aasta lõppu kõigile!

Hea vallarahvas,

aasta lõpp on ikka kokkuvõtete tegemise aeg. Kui jään mõtlema peagi lõppevale aastale, siis on taaskord tunne, et alles oli talv ja kinnitasime valla käesoleva aasta eelarve. Ometi oleme jõudnud taas jõulukuusse, mil tõmbame eelarveaasta otsad taas kokku, sel korral Viru-Nigula valla 2024. a III lisaeelarvega ning alustame uue aasta eelarve menetlust.

Viru-Nigula vald ja selle elanikud on käesoleval aastal olnud mõjutatud probleemidest tootmises ja töötlevas tööstuses. Usun, et tehaste täielik või osaline sulgemine ning tööseisakud on puudutanud pea igat pere või suguvõsa meie vallas.

Eesti riigi majandus on langenud juba kümme kvartalit järjest ning paratamatult on meie elanike ostujõud selle tõttu vähenenud. Väljaminekuid tehes ollakse tasakaalukamad, mida osta ja mida mitte. Valla eelarve ja avalike vahendite kasutamise peame sarnaselt tegutsema, tehes vaid vajalikke väljaminekuid, et säilitada võimekus investeerida. Käesoleval aastal üks negatiivseim osa ongi ehk see, et vallajuhtidena peame koos vallavancemaga vastutama ja tunnistama, et mitme suure projekti tarbeks tehtud töö läks nõ „vett vedama“ ning rahuldatud projektide rahastus jäi kasutamata. Põhjusel, et projektide lõppvaatustes ei olnud me poliitiliselt valmis omaosaluse katteks liiga suuri finantskohustusi võtma. Ühtepidi mõistlik otsus, kuid teistpidi sai tehtud palju tühja tööd. Loodan väga, et tuleviku projektidega suudame paremini toetusrahasid realiseerida.

Oleme finantsiliselt seisus, kus suudame investeringuid teha vaid selliselt, et suurem osa tuleb toetusmeetmetest ja teine osa omafinantseeringust, mille tarbeks on mõistlik laenu võtta. Paraku on omaosaluse protsendid aina tõusnud ning oleme viimastel aastatel päris suures mahus investeerinud. Need ajad, kus täielikult laenu rahaga teid ja tänavaid rekonstrueeritakse või hooneid ehitatakse, on möödas.

Valla kodanike jaoks on paraku üks suurimaid muresid ikkagi kohalikud teed. Nende seisukord suvel ja hea läbipääsemise ehk lumelükkamise kvaliteet talvel. See on teenus, millele ei pääse paljud inimesed tööle ning esmatähtis on ka abivajajatele ligipääs ööpäevaringselt, olgu selleks kiirabi, sotsiaalteenuse pakkuja või päästeamet. Liikudes ringi erinevates valla piirkondades ning hinnates enda koduküla, Toomika küla talihoolduse kvaliteeti, saan tõdeda, et lumehooldus on aasta aastalt vaid paremaks läinud. Meie hooldepartnerid teevad head tööd! Samas peame tõdema, et valla teedele võiksime ja tahaksime panustada mitte protsentides vaid kordades rohkem, sest kruusateede seisukord on suures osas halb või rahuldav ning pole harvad ka juhud, kus külaelanikud või ettevõtjad on tulnud ise appi, et suuremad murekohad ära lahendada.

Positiivse poole pealt sooviksin kindlasti välja tuua Padaoru kalmistust kuni Kanguristini valminud kergliiklustee koos tänavavalgustusega, mida kohalikud elanikud ootasid enam kui kaks kümnendit. Samas on puuduolev 500 m lõik Padaoruni veel tegemata. Loodan väga, et peagi on kogu tee valmis ning piirkonna elanike ja kooliõpilaste liikumiseks oleme loonud oluliselt turvalisema elukeskkonna.

Väiksemad taristuobjektid, aina ilusam heakord kogu valla piires ja oluliselt arendatud Kunda rand on pälvunud külastajate tähelepanu. On valdkondi, kus oleme olnud väga edukad ning tuleb kiita Viru-Nigula valla majanduskeskuse suurt panust.

Tublid kogukonna aktivistid, edukad sportlased ja tunnustatud õpetajad on igal aastal meie valda positiivset tähelepanu toonud. Nime muutnud Vasta Mõisakool sai tunnustatud lausa Vabariigi Presidendi poolt. Suur aitäh Teile kõigile, kes on käesoleval aastal tunnustuse pälvinud.

Soovin Viru-Nigula Vallavolikogu nimel igale väikesele vallakodanikule, et jõuluvana ikka külla tuleks! Suurematele lastele, emadele ja isadele ning vanavanematele – Teile soovin rõõmu ja rahu ning rohkem aega, et olla ühiselt perega koos.

Nautigem järelejäänud jõuluaga ning hoidkem üksteist. Ilusaid saabuvaid pühi ja toredat aastavahetust meile kõigile!

Ainar Sepnik
Vallavolikogu esimees

Krista Männi pälvis terviseministri tunnustuse

Terviseminister Riina Sikkut tunnustas 6. detsembril toimunud pidulikul tänuüritusel 2023. ja 2024. aasta tegusamaid tervisedendajaid igast Eesti maakonnast. Riikliku tunnustamisega tõstetakse esile rahvatervishoiu valdkonda arendanud ja tervisedendamisse panustanud inimesi.

Terviseministri tunnustuse pälvis teiste seas ka meie valla majanduskeskuse tootlustusjuht Krista Männi (fotol), kes omab 2023. a Lääne-Viru maakonna aasta tervisedendaja tiitlit. Igapäevaselt meie haridusasutustes tootlustamist korraldab Krista on üle maakonna tuntud kui tervist toetava tootlustuse ja tervise-like eluviiside propageerija ja toiduteadlikkuse tõstja nii haridusasutuste kokkade kui ka juhtide seas.

„Meie laste tervis on Eesti tulevik. Paraku näeme üha sagedamini probleeme, nagu tasakaalustamata toi-

tumine, ülekaal ja vähene liikumine, mis mõjutavad laste tervist ja elukvaliteeti ka edaspidi. Samas on meil igas Eesti otsas suurepäraseid inimesi ja eestvedajaid, kes igapäevaselt panustavad meie ühiskonna tervema tuleviku nimel,“ ütles terviseminister Riina Sikkut, kes lisas, et tunnustamisürituse peamine eesmärk on märgata ja väärtustada nende inimeste ja algatuste panust. „Ennetustöö ei tohi jääda märkamatuks, sel on suur ja kaugeleulatuv mõju,“ rõhutas Sikkut.

Sotsiaalministeeriumi rahvatervishoiu osakonna nõunik Ingrid Põltsaar lisas, et

tervisedendajad mitte ainult ei toeta üksikisikuid, vaid loovad oma tegevusega ka tugevamaid ja ühtehoidvamaid kogukondi.

Sotsiaalministeerium tunnustab tervisedendajaid alates 2012. aastast. Kohalikud omavalitsused, omavalitsusliidud ja maakondlikud arenduskeskused said esitada tunnustamiseks nii üksikisikuid kui organisatsioone, kes panustavad inimeste tervise edendamisse oma igapäevase töö käigus, projektipõhiselt või vabatahtlikult.

Allikas ja foto: Sotsiaalministeerium (fotograaf Fee-Marlen Mägi).

Angela Laidineni saavutusi tunnustati „Tähelend 2024“ sündmusel

27. novembril tunnustasid laste ja noorte annete arendamise patroon, Vabariigi Presidendi abikaasa Sirje Karis ning Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Kristi Vinter-Nemvalts rahvusvahelistel võistlustel silmapaistvaid tulemusi saavutanud õpilasi ning nende juhendajaid pidulikult vastuvõtul „Tähelend 2024“.

Tunnustussündmuse eesmärk on väärtustada üldharidus- ja kutsekoolide õpilasi, kes perioodil 1. septembrist 2023 kuni 31. augustini 2024 pälvisid medali või koha esikolmikus vähemalt seitsme osavõtjariigiga võistlusel, olümpiaadil või konkursil individuaalvõistlejana või võistkonna liikmena. Kandidaate said esitada kõik soovijad oktoobrikuu jooksul Konkursiveebis. Ettepanekute põhjal tegi valiku ja kinnitas pidulikule vastuvõtule kutsutavate lõpliku nimekirja ning edastas kutsed Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös Haridus- ja Noorteametiga. Kutse Tallinna Muusika- ja Balletikoolis toimunud vastuvõtule said üle Eesti 298 õpilast ja juhendajat. Tunnustusi jagati järgmistes kategooriates: kaunid kunstid (muusika, tants, kunst), taibukad mõtlejad (olümpiaadid), võimsad vägilased (sport) ja kuld- ja käded (kutsevõistlused).

Sportivaldkonna võistluste arvestuses ehk kategoorias „Võimsad vägilased“ pälvis tunnustuse meie noor lauatenisist Angela Laidinen. Angelat tunnustati rahvusvahelisel turniiril „Sweden

Angela ja Pekka Laidinen (pildil keskel). Foto: Rene Riisalu.

Tour Spårvägsspelen 2024“ U13 vanusegrupi tüdrukute arvestuses saavutatud kuldmedali ning võistlusel „Stiga CUP“ U19 vanusegrupi arvestuses saavutatud hõbe-

medali eest. Samuti pälvis tunnustuse Angela treener Pekka Laidinen.

„Iga edukas tulemus, olgu see olümpiaadidel, kutsevõistlustel, kunstides või

spordis, annab tunnistust andest ja sihikindlast tööst,“ rõhutas Sirje Karis oma kõnes. Pöördudes juhendajate poole sõnas Sirje Karis, et ande leidmine ja voolimine

on suur vastutus. „Noor inimene on habras. Oigupoollest, iga inimene on habras, ka siis, kui ta tundub pulbitsevat jõust ja näib murdumatu. Arenemise protsess on juba olemuselt käänuline ja künklik. Selle läbimiseks tuleb juhendajal kord olla nõudlik, siis empaatiline, kord suunanäitaja, siis koormahobune,“ ütles Sirje Karis. Laste ja noorte annete arendamise patroon toonitas edu olulist komponenti – oskust iseennast hoida ja lihas, kuidas jõuame parimate tulemusteni, kui harjutame mõtestatult ja selle kõrval puhkame mõtestatult.

Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Kristi Vinter-Nemvalts kutsus oma tervituskõnes üles väärtustama ja toetama andekust ning töökust. „Maailmas käib pidevalt noorte talentide otsimine ja meelitamine ning Eestil on suurte riikidega keeruline, kuid siiski võimalik konkureerida. Seda enam on tähtis märgata ja toetada meie andekaid, et neil oleks rohkem motivatsiooni pühendada oma talenti Eesti riigi tuleviku heaks,“ sõnas Vinter-Nemvalts.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium.

Maakondlikult aasta ettevõtlusgalalt toodi auhindu ka meie valda

15. novembril tunnustati maakonnas enim silmapaistnud ettevõtjaid Rakveres Tsenterumis.

Julge taasalustaja auhinna võitis vastu Tiit Eskori Paevälja talu perenaine Teele Eskor, hea ettevõtja 10 autasu Marek Kokerov (OÜ Country), hea ettevõtja 15 tunnustuse Revo Koha (OÜ T.T. Lontova) ja hea ettevõtja 20 auhinna Ando Källo (OÜ A.K. Buss).

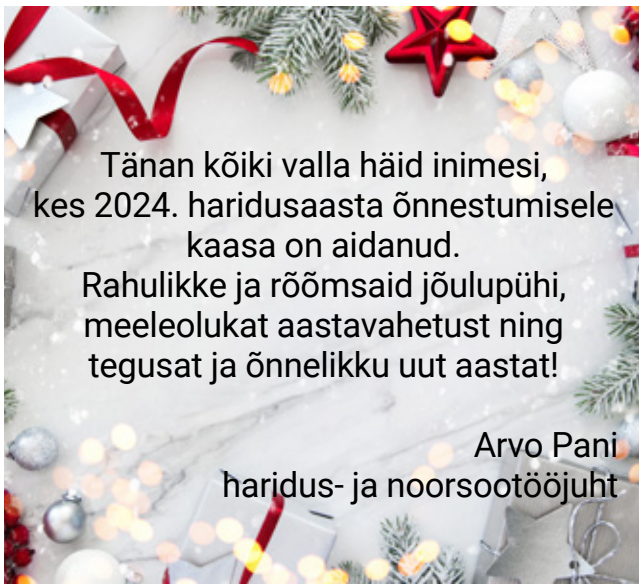
Maakonna aasta ettevõtteks kuulutati seekord

Bauroc AS. Nominentide sekka pääses ka tänava Kunda sadama taasavamise 30. sünnipäeva tähistanud Kunda Sadam AS. Samuti pälvis Kunda Sadam AS ka Tallinna Tehnikakõrgkooli teenusmajanduse instituudi eriauhinna.

Lääne-Virumaa ettevõtlusauhinna tunnustatakse maakonna leidlikke ja nutikaid ettevõtjaid,

nende juhte, töötajaid ja juhendajaid, kelle pühendumine ja uuenduslikkus on olnud märkimisväärt kogu Lääne-Virumaal. Auhinda annavad välja Lääne-Viru Omavalitsuste Liit (VIROL), Virumaa Teataja ja Tallinna Tehnikakõrgkooli teenusmajanduse instituut Mõdrikul.

VNVT

Aastalõpuintervjuu meie vallas silmapaistvate pedagoogide ja kogukonnaaktivistide Kristel Allikmäe ja Krista Leppikuga

Aseri Kooli pedagoog ja mitmekülgse vabatahtliku tegevusega silmapaistev Kristel Allikmäe pälvis hiljuti Lääne-Viru maakonna sádeinimese tiitli. Tema tegemisi on lähemalt kirjeldatud esileheküljel asuvas artiklis.

Vasta Mõisakooli pedagoog-huvijuht Krista Leppik saavutas sel aastal uuendusmeelse õpetaja stipendiumikonkursil teise koha, jõudis Lääne-Viru maakonna aasta õpetaja nominendiks ning pälvis Viru-Nigula valla aasta õpetaja tiitli. Lisaks kahe klassi juhatamisele ning erinevate põnevate tegevuste eestvedamisele jõuab Krista sageli kaastöid kirjutada ja neis oma kooli põnevaid tegemisi tutvustada ka Viru-Nigula Valla Teatajas.

Vaatamata alanud jõulusaginale ja oma tihedale ajagraafikule leidsid Kristel ja Krista jõuluajal mahti vastata ka mõnede Viru-Nigula Valla Teataja küsimustele.

Küsin kõigepealt Sinult, Kristel, millised tunded valdasid Sind seoses maakonna aasta sádeinimese tunnustuse saamisega? Konkurendid tiitlile olid ju ka väga tugevad. Ootasid Sa salamisi tunnustust või pigem tuli see üllatusena?

Mäletan, et istusin toolil ja meenutasin meili, mis mulle saadeti ja tabasin end mõttelt, et seal oli kirjas nominent, mitte kandidaat. Mõtlesin, et nominent on tore olla, aga ei usu, et laureaadiks saan. Läks aga teisiti, olin sõnatu, kõnet väljamõeldud ei olnud.

Krista, mida Sina arvad tänavu saadud tunnustustest, kas need motiveerivad Sind veelgi tublim olema?

Ma ei ole kunagi oma tööd teinud ootusega, et keegi tuleks ja esitaks mind kuskile kandidaadiks. Tore, et märgatakse ja see motiveerib väga veelgi parem olema.

Olete mõlemad meie vallas suure aktiivsusega silmapaistvad inimesed, kes südamega panustanud väga palju nii kogukonna kui ka Vasta Mõisakooli ja Aseri Kooli arengusse ning vabatahtlikku tegevusse. Mis paneb teid niimoodi tegutseda, mis nõ käivitab ja motiveerib? Kust leiate tegevusimisi?

Kristel: Tihti taban ennast mõttelt, et kes siis teeb kui mina ei tee! Tegelikult mulle meeldib korraldada ja teha koostööd. Erinevaid üritusi organiseerides tunnen, et saan midagi ära teha, kasulik olla ja see panebki elama. Mul on suurepärased inimesed toeks ja alati nõus mulle appi tulema, kas või teisest Eestimaa otsast. Kui mul poleks neid inimesi, kellega koostööd tein, siis poleks ka mina selline.

Krista: Kõige rohkem paneb mind tegutseda see, et mulle teedpoolset meeldib minu töö. Töö inimeste ja eriti lastega on mulle alati meelt mööda. Lapsed on väga siirad ja tegelikult ka väga toetavad ja hoolivad. Iga päev koolis on täiesti erinev elamisest. Täiesti rutiinivaba töö. Pealegi, lastega saab alati nalja ka. Hea huumor peaks iga õpetaja tööpäeva sisse mahtuma. Mul on vedanud, sest mul on ka suurepärased ju-

Armastatud õpetajad Krista (üleväl) ja Kristel (all) oma õpilastega. Fotod: VNV.

hid – toetavad ja motiveerivad kõige ja koolijuht ning ägedad kolleegid. Oleme üks pere ja ma olen tänulik oma koolipere eest!

Vasta Mõisakool on minu kodukool. Olen selle kooli vilistlane ja olgugi, et vahepeal õppisin pealinnas ja ka töötasin kodukandist eemal, tõi elu mind siia tagasi. Tunnen kodukandiga väga tugevat sidet ja minu kodukool on mulle väga südamelähedane. Ilmselt ka seetõttu, et minu oma lapsed õpivad siin. Usun, et siit koolist saavad nad väga hea hariduse, saavad kasvada headeks inimesteks. Usun väikekoolidesse ja leian, et nendes õppimine on suur privileeg.

Kas tunnete endal ka vahepeal survet olla alati eeskujuna ja aktivist? Tihti näib, et kui endast juba sõrm anda, siis võetakse terve käsi ehk et sellega kaasneb surve olla pidevalt aktiivne ja valmis igal hetkel panustama.

Kristel: Oo jaa, vahel on surve nii suur, et hakkab terveise peale, aga siis tuleb jälle mõni idee ja see on vaja teostada. Ma olen selline, kes ei oska öelda ei, aga vahel astun ka sammu tagasi, lihtsalt tõesti kõike ei jõua. Vahel kannatavad minu loomad, lapsed või kasvõi auto, mis on mu igapäevane töövahend aga parandusse kuidagi ei jõua sellega.

Krista: Jah, tõesti. Tunnen, et vastutan. Samas olen õppinud siiski ennast sealjuures ka

säästma. Paratamatult kõike ja kõigi jaoks ei jõua. Olen hakanud iseennast ja oma aega enam väärtustama. Küll aga püüan kursis olla kogukonna tegemistega ning panustada nii palju kui jõuan.

Palun kirjeldage natuke, milline näeb välja teie tavaline päev?

Kristel: Tavaline tööpäev: kell 7.00 äratus, 8.20 algavad tunnid (kunst, käsitöö või ettevõtlus), ring või minifirmadega toimetamine, kella 16.30 ajal jõuan koju, siis tegelen lindudega (kanad, hani), väike puhkepaus ning siis oleneb, kas tegelen projektidega, lähen kalakaitseksse või toimub mõni töötuba.

Puhkepäev: ärkan nii hilja kui saab, aga tavaliselt kassid äratavad ikkagi kõige hiljem kell 9.00, teen mõnusa hommikusöögi oma kanamunadest, ometi näiteks. Kindlasti lähen metsa või võimalusel mere äärde. Vahel on ka laupäeviti töötuba ja kui ei ole, siis lauda taga on mul väike istumise nurk, tainad ja muud nokitsemised. Õhtul aga jalutuskäik, et sammud täis saada.

Krista: Tavapäraselt ärkan hommikul kella 6 ajal. Ma pole väga hommikuinimene ja armastan enda jaoks kaua aega võtta. Kiirustamine hommikul kohe üldse ei meeldi. Püüan tööle jõuda pisut varem, et kolleegidega suhelda. Hommikune aeg nendega on alati väga tore. Koolipäevad on väga ti-

hedad. Tundide vahepeal käin koolimajas ringi, suhtlen laste ja kolleegidega. Kui tunnid on läbi, algab huvijuhi töö. Ürituste ettevalmistused, töö arvutis, e-kirjadele vastamine, e-kooli täitmine ja uue päeva tundide ettevalmistamine – need on vaid väike osa minu tööst.

Jooksivad küsimusi, probleeme on vahel nii palju vaja lahendada, et on vaja tööd ka koju võtta. Õpilaste tööde parandamine ja ka töö arvutis jäävad päris tihti kodus teha. Peale oma tööd olen tihti ka autojuhi rollis, sest oma laste hüviringidesse jõudmine on samuti olulised. Poeg mängib Rakvere Spordikoolis korvpalli ja tütar õpib Viru-Nigula muusikakoolis viiulil. Mõlemat last on tarvis mitu korda nädalas sõidutada. Õnneks on abiks ka teised lapsevanemad ja minu tugivõrgustik – minu pere. Olen õppinud kasutama ooteaega väga produktiivselt – parandan oodates õpilaste töid või valmistan uusi tunde ette.

Tänapäeva kiire elutempo juures kurdavad kõik, et aega ei jätku. Võib-olla anaksite mõned näpunäited enesejuhtimiseks, kuidas ennast organiseerida, et enast kõigele, nii kogukonna, oma õpilaste kui ka oma pere jaoks jätkuks?

Kristel: Mul on kõik paberil kirjas. Alustangi näiteks mingi ürituse korraldamist paberile mõtte kirja panemisest. Kellega on vaja kontakti võtta, kui

palju on raha vaja, milliseid materjale jne. Seejärel logistika paika, kõik kuupäevaliselt ja kellaaajaliselt.

Õpilastega koos teen väga palju ära. Ütlen ikka neile, et teie olete minu väikesed päkapikud, abilised. Olen terve oma elu noortega koos töötanud ja ütlen, et nemad hoiavad mind noorena ja tegutsemisaltina. Aega tuleb võtta kõige jaoks – nii töö tegemiseks kui ka enda jaoks. Mina lõõgastun ka tihti autoroolis, mulle meeldib sõita, muusikat kuulata ning kõvasti ja valesti kaasa laulda.

Krista: Minule on abiks ennekõike minu märkmik. Panen sinna alati kirja selle, mis päeva või nädala jooksul tehtud peab saama. Kui ülesanne on tehtud, kustutan selle ära ja siis nädala lõpuks peaks päevik kenasti tühjaks saama. Eks tuleb ka paremini ennast jagada. Iga kord see muidugi ei õnnestu ja vahel tuleb mitut asja korraga teha. Olen õppinud ka abi vastu võtma ja ei püüa kõike ise teha. Iga neljapäeva püüan jätta oma hobi – laulmise jaoks ning nädalavahetused püüan küll enda ja oma pere jaoks hoida.

Käes on jõulu-aeg, rahu ja küünlavalguse aeg, omaette mõtiskluste ja lähedastega koosolemise aeg. Kuidas lähenevad ja kulgevad jõulud teie kodus, pereringis, suhetes lähedastega? Kas on mahiti ka tööst puhata ja uueks aastaks akusid laadida?

Kristel: Kodus tuleb teha üks korralik koristus, siis kõik jõulukaunistused kapist välja ja väike kuusk või nulg tuleb laua või kapi peale. Mul on lapsed juba suured, aga kuna kuuse tuppa toomine oli meil traditsiooniks juba siis kui mina väike plika olin, siis väike tuleb kindlasti tuua.

Ahju lähed jõulupraad, liha, ahjukartulid, kapsad-kaalid ja muud head paremat. Kõpsetame jõulukeeksi ja veidi teistmoodi piparkooke. Need on sellised piparkoogitaiga ja muretaignaga koos, kirjud keelud. Jagame loomulikult kingitusi ja kuulame jõulumuusikat. Natukeseks ajaks tõmban juhtme seinast välja ja puhkan. Lähene kasvõi sõpradele külla.

Krista: Tähistame alati I adventi. Hakkame siis jõulu-

kaunistusi kodus üles sättima. Teeme seda alati kogu perega koos. Jõulukuuse püüame ka alati üheskoos metsast tuua. Kindlasti kõpsetame ka piparkooke ja külla tulevad päkapikud. Kui kooli jõulupidu peetud, siis ongi minu pere aeg. Siis töö peale enam ei mõtle. 24. detsembril on alati minu pere, minu vanemad ja vanaema külas ning siis sööme head ja paremat. Igal aastal saame ka lähisugulastega kokku. Neid on meil ka juba nüüd üle 20 inimese. Meil on väga ühtnehoidev suguselts.

Mis teile jõuludega kõige rohkem seondub, jõulude puhul meeldib/ei meeldi?

Kristel: Mulle absoluutselt ei meeldi, et kaubandusse tulevad jõulusjad müügil juba siis, kui on veel oktoober. Kõige rohkem meeldib, kui detsembri alguses esimesed jõulutuled süttivad majade küljes või need armsad kolmnurgad akendel.

Krista: Jõulud on minu jaoks ennekõike perega koosolemise aeg. See, et võetakse aega ja päriselt ollakse hetkes, ongi kõige tähtsam. Sel hetkel kaob kiirustamine ja tormamine.

Kas teil on jõulude ajal oma traditsioonid, lemmikjõululaul, lemmiksöögid, ...?

Kristel: Traditsiooniks on kindlasti käia Tallinnas jõuluturul ja ringkäik vanalinnas. Kui on võimalik, siis mulle väga meeldib käia Soomes, Helsingis. Lemmiksöök on ahjupraad ja praekapsas ning lisaks glögi.

Krista: Jõulude ajal käin alati kirikus. See loob sellise pühaliku ja helge tunde. Kalmistul käime ka alati ja süttame küünlad lähedaste kalmudel. Püüame perega võimalikult palju koos aega veeta – oleme maakodus, käime koeraga jalutamamas jne.

Mis on parim jõulumeeleolu tekitaja?

Kristel: Jõululaulud raadiost.

Krista: Ma arvan, et väga suur roll jõulumeeleolu tekkimisel ilmal. Ilma lumeta pole jõulud justkui päris. Piparkoogid ja ehtne kaunistatud kuusk peavad ka alati olema.

Millised on teie jõulusoovid ja mida sooviksite vallaelanikele?

Kristel: Mul on tõesti üks suur soov, ma tahaksin väga kuhugi kaugemale reisida. Unustamatu oli suvine Itaalia, aga nüüd võiks ka jõulude ajal seal ära käia.

Vallaelanikele soovin kogu südamest kauneid jõule, olge tolerantid, abivalmis ja võtke elult vastu kõik see, mida antakse. Vahel on ka raskemaid perioode, aga kindlasti läheb siis jälle paremaks. Tulge ikka kodudest välja ja ka hoidke üksteist ning andestage, sest elu on liiga lühike, et vihas elada.

Krista: Ennekõike soovin, et pereliikmed oleksid terved ja õnnelikud. Vallarahvale soovin samuti tervist, südamerahu ja headust hinge!

Suur tänu teile vastamast, rahulikku jõule ja meeleolukat aastavahetust ning edu kõigis ettevõtmistes!

Aseri Vabaajakeskus tähistas oma tegutsemise 50. aastapäeva

7. detsembril tähistas pidulikult oma tegutsemise 50. aastapäeva Aseri Vabaajakeskus. Sellest 40 aastat piirkonna spordielus võtmerolli omanud Kaire Kutsar võttis vastu õnnitlusi Eesti Lauatenniseliidult, Lääne-Virumaa Spordiliidult, Viru-Nigula Vallavolikogult ja vallavalitsuselt jne. Oma tervitused tõi isiklikult kohale ka Aseri keraamikatehase tervisetsehhi esimene juhataja Mikk Grassmann.

Lääne-Virumaa Spordiliidu peasekretär Sven Hõbemägi andis vabaajakeskuse raudvaradele Kaire Kutsarile ja Tatjana Tšistjakovale üle spordiliidu tänukirjad pikaajalise panuse eest maakonna spordivaldkonna arengusse.

Õhtut juhtis Margus Groznõi. Sõnalisi, muusikalisi ja tantsulisi vahepalasid pakkusid külalised Rakvere Teatrist, Aseri kapell, Bonzo ja valla tantsurühmad. Kokkutulnud meenutasid möödunud aastaid ning rääkisid oma täitunud ja täitumata unistustest. Viidi läbi ka traditsiooniline spordiviktoriin, söödi ühiselt sünnipäevatoriti ja tänati vabaajakeskuse tegevustesse panustanud. Mälestuste jagamine endiste ja praeguste töötajate vahel kestis hiliste õhtutundideni. Tantsu keerutati Raivo Pihlaku laulude saatel. Tema pillihelid kõlasid ka hoonelise pidulikult avamisel 50 aastat tagasi.

ÜLEVAADE VABAAJAKESKUSE AJALOOST JA TÄNAPÄEVAST

Pool sajandit tagasi, 20. detsembril 1974. a avati pidulikult ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi ÜLKNÜ 60. aastapäeva nimelise Aseri keraamikatehase tervisetsehh. Luba ja vahendid kaasaegse spordirajatise ehitamiseks saadi Aseri tellisetehase direktori Nikolai Fedjukini eestvedamisel.

Tehase direktor ei rahuldunud vaid suurepärase spordikompleksi loomisega, ta taotles ja ka saavutas selle, et spordikompleksi baasil loodi tehase tervisetsehh, mis oli tol ajal üks esimesi Nõukogude Liidus. Seega võib tõsimeeli öelda, et Aseri keraamikatehase tsehhis toodeti tervist.

Nagu varasemalt ka juba 1960. a avatud staadioni ehitusel, rajati spordikompleks osaliselt ühiskondlikus korras kogu tehase kollektiiviga.

Tollest ajast on säilinud kontrollmõõteriistade laboratooriumi (KML) pöördumine aserlaste ja Aseri tuleva põlvkonna elanike poole, milles seisab: „1974-dal, üheksanda viisaastaku määraval aastal ehitasime meie oma puhkepäevade arvel ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi Aseri Keraamikatehase tervisetsehhi. Avamise päeval, 20-ndal detsembril 1974 aastal informeeris-

Juubeli puhul oli vabaajakeskuses üles seatud stend ajalooliste fotodega. Foto: VNVV.

me teid, et tervisetsehhi ehitusel on meie poolt töötatud 884 töötundi.“

Tervisetsehhis rakendati koos kehakultuuriga tegelemise võimalustele tööle ka füsioteraapia ravikabinetid, muda- ja parafiinravi, saun koos raviduššidega ja ravivannid. Tehase kõigil 1200 töötajal oli võimalik aasta jooksul läbi teha 24-päevane raviprofülaktika kuur, millega vähenesid nii haigusjuhud kui ka haiguspäevade arv. Üle 3000 m² suuruses hoones oli lastebassein ja 25 meetrine kuue reaga ujula, lisaks teenindavale personalile ja treeneritele rakendati tööle ka arst ja meditsiiniline personal, kokku 38 inimest. Esimeseks tervisetsehhi juhatajaks ja ühtlasi Aseri spordiklubi esimees oli Mikk Grassmann.

Toimusid spordivõistlused nii ujulas kui ka spordisaalis. 1976. a tegutses 17 spordisektsiooni: jalgrattasõit, kergejõustik, korvpall, jalgpall, lauatennis, orienteerumine jne. Peeti tsehhidevahelisi võistlusi. Maletajatele käis simultaani andmas rahvusvaheline suurmeister Paul Keres. Kõik treenerid töötasid tehases ja said töötasu sportimise eest. Kogu ettevõtmise mõte seisnes selles, et inimesed ei pöörduks arsti poole, vaid avitama pidi raviprofülaktika. Kõik I spordijärgu omanikud näiteks said kasutada tervisetsehhi ujulat tasuta.

Aastatel 1974-1984 kasutasid tervisetsehhi paljud Eesti, Leningradi ja Moskva spordiorganisatsioonid oma võistluste ja laagrite korraldamiseks. Sport oli Aseris väga populaarne.

Tervisetsehhi esimene juhataja Mikk Grassmann koos praeguse juhataja Kaire Kutsariga. Foto: Riho Kutsar.

Lisaks kohalikele võistlustele korraldati Aseris palju nii tolaegse Kohtla-Järve rajooni kui ka vabariiklike võistlusi.

1982. aprillist tuli vabaajakeskusesse treeneriks selle hilisem juhataja, tänaseni ametis olev Kaire Kutsar. „Sellel ajal harrastati siin 11 spordiala,“ meenutas särtsakas spordijuht, kelle sõnul saab iga ala kesta senikaua, kuni sellel on entusiastlik juhendaja – oma tööle pühendunud treener. Sellest ajast hakati laduma tugevat põhja Aseri lauatennise Eesti ja Euroopa kaardile jõudmiseks. „Tegime mida iganes maailmakaardile jõudmiseks,“ rääkis Kaire, kes ühe omanäolisema sündmusena tõi välja osalemise ülemaailmsel lauatennisepallide värvimise võistlusel. Alates 1994. a kuulus Kaire Kutsar ka Eesti Lauatennise Liidu juhatusse. Märkilise tähendusega oli selles osas aasta 1989, kui majas hakkas treenima noor andekas lauatennisist Tatjana Tšistjakova, kelle suuri tulemusi ei tulnud kaua oodata.

1990. a tehti tervisetsehhi põhjalik remont, mille käigus vahetati välja isegi basseini põhjaplaadid. Mõne aasta möödudes aga tabas Aseri keraamikatehast majanduslik kriis, mis lõppes tehase pankrotiga. Kujunenud olukord mõjutas tugevasti ka spordiliikumist Aseris. Paar aastat oli hoone kütmata ja enam ei olnud ka palgalisi sporditöötajaid. Koos ujulaga kadus

ka spordialana ujumine. Vaatamata raskustele treeningud majas siiski jätkusid ning saavutati ka kõrgeid sportlikke tulemusi. Kaire Kutsar meenutas tollest ajast jääskulptuure hoone fajaajees ja treeninguid riietusruumis. Samas esimesed Tatjana Tšistjakova pronksmedalid Euroopa kadettide ja juuniorite meistrivõistlustelt jäid just nendes rasketesse aastatesse.

1997. aasta kevadest sai vabaajakeskusest Aseri valla allasutus.

2005 alustas Tatjana Tšistjakova oma treenerikarjääri. Tema järjepideva töö tulemusel on jõudnud Aseri lauatennisistid Eesti paremate sekka ning saavutanud suurepäraseid tulemusi Baltimaade ja ka Euroopa tasandil. Tatjana meenutas, et tema esimeseks õpilaseks oli nüüdne Eesti ja Baltimaade lauatenniseparemikku kuuluv Reelika Hanson. „Tanja toodab meil tulemusi,“ tunnustab oma pikaajalise kolleegi tööd Kaire Kutsar.

2009.-2011. aastani tehti Aseri Vabaajakeskuses põhjalikud renoveerimistööd.

Täna kuulu vabaajakeskus Viru-Nigula valla spordikeskuse koosseisu. Seal toimuvad Aseri Kooli kehahilise kasvatus tunnid ning treeningud nii lastele kui ka täiskasvanutele. Spordialadest harrastatakse lauatennist, sulgpalli, korvpalli, taekwondod, koroonat, tennist, võrkpalli ja

Aseri Vabaajakeskuse raudvara Tatjana Tšistjakova on oma saavutustega toonud piirkonnale palju kuulsust nii lähemalt kui kaugemalt. Foto: VNVV.

aeroobikat, järjest enam kogub populaarsust jõusaal ja siinkandis ainuke ronimissein. Arendamisel on väljõusaalid. Viiake läbi võistlusi ja treeninglaagereid. Iga-aastaselt käivad siin spordilaagrites Eesti karatekoondis ja lauatennisekoondis, korraldatakse Eesti Lauatennise Liidu, Eesti Koolisporti Liidu, maakondlike ja kohalikke võistlusi. Tähtsal kohal on järjepidevus, seepärast korraldatakse igal aastal traditsioonilisi üritusi, nagu Aseri Savijooks, Aseri suvemängud, Aseri Open lauatennis jne.

Palju on aastate jooksul tehtud teeneka spordijuhi Kaire Kutsari enda kirjutatud ja juhitud projektidega. „Täna ongi igapäevaspport suuresti projektipõhine,“ räägib Kaire, kelle missioon on inimeste liikuma innustamine. „Kui suudame iga üritusega lisaks kaasa tõmmata kasvõi paar-kolm nutisõltlast, on see juba suur töövõit. Vane-mate ülesanne on kodust välja tuua oma lapsed,“ ütles staažikas spordijuht, kes tunneb heameelt selle üle, et viimasel ajal on siiski märgata tervisespordiharrastuse hoogustumist. Lapsi on juurde tulnud nii lauatenni-

se- kui ka korvpallitreeningutele, alevis on märgata rohkem kepikõndijaid jne.

Siin majas ei toimu kunagi midagi vaid linnukese kirjasaamise pärast. Tulihingeline spordiaktivist Kaire Kutsar ei lepi mitte kunagi keskpärasusega. Kui teha, siis juba korralikult või siis üldse mitte teha – see on tema moto. Näiteks algavad Eesti Lauatennise Liidu võistlused Aseris ainsa kohana Eestis sportlaste piduliku sissemarsiga, autasustamised toimuvad live-muusikaga jne.

Vabaajakeskuse pikaajaline juht Kaire Kutsar kiidab ja tänab oma läbi aegade head meeskonda ja ütleb, et renoveeritud majakarp võib küll olemas olla, aga kui siin selliseid tublisid inimesi tööle ei oleks, poleks ka selle hoonega suurt midagi peale hakata. Samuti avaldab ta südamest tänu Viru-Nigula vallavalitsusele ja kõigile teistele toetajatele, kes on panustanud nii rahaliselt kui ka oma vaba ajaga sportlike tegevuste läbiviimisele ning tublidele lapsevanematele ja lastele.

Iga õigesti kasutatud hetk on parim, mida igaüks meist oma tuleviku jaoks teha võib.

Kahtlemata on ka kehakultuurile ja spordile kulutatud iga ajahetk õigesti kasutatud aeg, sest see, mis kaotatakse ajas, võidetakse kuhjaga tagasi tervises, jõus, tahtekindluses, füüsilises ja vaimses ilus.

Seetõttu on aserimeeste lõpetatud suurüritus – spordihoone ehitamine – suur ja tänuväärne samm sporditegevuse edasiarendamisel Aseris.

Kundalased vaatavad Teie poolt tehtule kui eeskujule ja püüavad lähemal aastail toime tulla samaga, sest ka meie teame, kuivõrd vajalik on oma spordihoone.

Soovime, et selles hoones oleks sportlik õnn ja võit ka nende poolel, kes selle ehitasid ja ehitamise eest kindlalt seisisid.

Kunda sportlaspere

20. detsembril, 1974. a

Lasteaed Kelluke pälvis üleriigilise tunnustuse

Viru-Nigula valla lasteaid Kelluke pälvis 6. detsembril Tartu Ülikooli eetikakeskuse ning Haridus- ja Teadusministeeriumi üleriigilise tunnustuse „Hea lasteaia teerajaja 2024” eri osapoolte vahelise koostöö kaardistamise ja mõtestamise eest. Tunnustuse saamiseks on tehtud järjepidevat tööd erinevate osapoolte vahel ning just see ongi eduka lasteaia rajamise võti.

Sügisperioodil toimus lasteaia koostöös mitmeid erilisi sündmusi. Viru-Nigula majas toimus kaasaarav ja lustlik jooksupäev ning rahvusvaheline muusikapäev. Aseri maja sai suurepäraselt hakkama rattamatka läbiviimise ning isadepäeva tähistamisega, kus õpetajad avaldasid suurt tunnustust lapsevanematega koostööle. Kunda majas toodi välja tänusõnad Kiisude rühma lapsevanematele katusealuse ehitamise eest ning kõikide rühmade lapsevanematele avaldati tänu rühma sünnipäevade, laatade või advendiaja sündmuste läbiviimisesse panustamise eest. Asutuses arendati koostööd ka Dobeles haridusjuhtidega, kes külastasid lasteaeda oktoobris, et jagada ideid ja mõtteid erinevatest süsteemidest ning võimalustest teha ära midagi ühiselt

mitme riigi vahel. Lasteaed Kelluke soovib tänada kõiki osapooli, kes on tunnustuse saamisele kaasa aidanud, olgu selleks siis jagatud ideed, vabatahtlik kaasaaitamine sündmuste korraldamisel, osalemine aruteludes või lihtsalt mõistmine ja toetus lasteaia igapäevatoos. Koosolemine ja ühised eesmärgid aitavad muuta lasteaia kohaks, kus nii igal lapsel kui ka täiskasvanul on hea ja turvaline kasvada.

Soovime kõikidele kaunist jõuluaega ja edukat uut aastat!

Kätlin Marjapuu
lasteaia Kelluke direktor

Foto: erakogu.

Tartu Ülikooli eetikakeskuse igal aastal korraldatavas tunnustusprogrammis osalejad peavad kirjutama väärtuspõhise eneseanalüüsi, millega on neil võimalik endale taotleda hea kooli või hea lasteaia märgis. Tunnustusprogrammis osalevad koolid ja lasteaiad on osa suurest kogukonnast, mille liikmed

saavad alati üksteiselt nõu ja toetust. Tunnustusprogramm aitab haridusasutuse perel toetatud eneseanalüüsi ja nõustamise abil leida oma tugevused, omapära, arenguvõimalused ja -fookused. Tunnustusprogrammi raames tunnustatakse häid koole ja lasteaedu tiitliteliga:

• „Hea kooli edendaja” ja „Hea lasteaia edendaja”
• „Hea kooli ekspert” ja „Hea lasteaia ekspert”.
Esimesed tunnustused anti üle 2013. a detsembris. Tunnustatud saavad õiguse kasutada vastavat logo oma kodulehel, trükistel ja ruumide

seintel. Tunnustusprogramme „Hea kool kui väärtuspõhine kool” ja „Hea lasteaed kui väärtuspõhine lasteaed” korraldab Tartu Ülikooli eetikakeskus Haridus- ja Teadusministeeriumi riikliku programmi „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009–2013” jätkuprogrammi 2021–2026 raames.

Kunda ÜG kooliteater naases „Tähetunnilt” preemiatega

22. ja 23. novembril toimusid Jõgeva Kultuurikeskuses Betti Alverile pühendatud XXXII luulepäevad „Tähetund”. Selle aasta tunnusmõtteks oli „Meie silmades säravad sädemed...”. Kuni 15-minutilised lavastused tuli kokku seada Anna Haava luuleloomingust. Osalesid noored 7.-12. klassini. Kümneliikmeline Žürii ehk Akadeemia (koosseisus: Leelo Tungal, Karl Sakrits, Margot Visnap, Gerda Kordemets, Toomas Lõhmuste, Reigo Tamm, Maarius Pärn, Jaak Allik, Priit Pedajas, Kristiina Oomer) hindas truppide luulekavade sobivust ja jõukohasust, samuti ülesehitust, liikumist, sõnakunsti jne. Kahe päeva jooksul tegid oma etteasted üle Eesti kokku tulnud 26 näitetruppi.

Kunda ÜG kooliteater esitas 23. novembril lavastuse „Veel hinges...”. Luulet lugesid Marileen Saar, Viktoria Timošenko ja Triinu Tarvis. Muusika seadis etteastele Reti Kokk ja

kostüümid valmisid Ruth Kaljundi käe all. Juhendas Natalie Neigla. Laureaaditiitlid pälvisid Tallinna 32. Keskkooli 11.d klass, Jõgeva kooliteater Liblikapüüdja, Teatriansambel Vabakas,

Kuressaare Hariduse Kooli Kreputlased ja Rakvere Riigigümnaasiumi teatritrupp. Kunda ÜG kooliteatri lavastusele omistati Margot Visnapi eripreemia ning näitlejapreemia pälvis Marileen Saar.

Traditsioonilisi luulepäevasad korraldab Tähetund MTÜ koostöös Jõgeva Põhikooliga.

Allikad: Kunda ÜG ja Tähetund MTÜ.

PILTUUDIS

25. novembril külastasid meid sõprusvalla Akmene haridusasutuste juhid eesotsas vallavanema Vitalijus Mitrofanovasega. Külalised väisasid valla koole,

tutvusid meie haridussüsteemiga ning vahetasime mõtteid edasise võimaliku koostöö osas. Kohtumise käigus tutvuti ka meie haridu-

sasutuste toitlustamisega ning söödi ühiselt maitavat koolilõunat Aseri koolis.

Foto: vallavalitsus.

Tiiu Jalaka nimelise preemia pälvis Greete Veski

25. novembril oli Kunda Ühisgümnaasiumis eriline päev – tähistati kooli sünnipäeva. Koolipäeva alustati piduliku aktusega, kus jagati I trimestri parematele õppuritele kiituskarte, tänati õpilasi, kes olid esindanud kooli erinevatel võitlustel ja üritustel ning Kunda Hariduse Toetuselts andis üle järjekordse Tiiu Jalaka nimelise auhinna, mille seekord pälvis 9.b klassi õpilane Greete Veski.

Greete Veski on laia silmaringiga ja hea keeletunde- ga noor. Ta on motiveeritud õppija ning osales koolis korraldatud emakeele üritustel, luulekonkurssidel ning mälumängudel. Greete paistis silma ka kooliväliste saavutustega. Eelmisel õppeaastal saavutas ta vabariikliku emakeeolümpiaadi piirkondlikus voorus 8. klasside arvestuses 1.-2. koha ning maakondlikul kirjandivõistlusel 2. koha. Eesti Mälu Instituudi ja ajalehe Postimees korraldatud kirjavõistlusel „Kiri küüditatu- le” pälvis ta peapreemia, olles ainuke esiletõstatud põhikooliõpilane. Greete eesti keele ja kirjanduse õpetaja on Tiina Vanatoa.

Kunda Hariduse Toetuselts tänab kõiki, kes on selle auhinna väljaandmise võimalikuks teinud. Kui keegi tunneb, et soovib panustada selle auhinna jätkusuutlik- kusse, siis on tal võimalus soetada seltsi 2025. aasta A4 suurusel kalendri kauniste piltidega Viru-Nigula vallast. Kalendri hind on 7-15 eurot vastavalt igaühe võimalustele ja südamehäälele. Kalendrite müügitulu läheb Kunda ÜG endise kauaaegse emakeele ja kir- janduse õpetaja Tiiu Jalaka särava elutöö mälestuseks loodud auhinnafondi, millega tublisid keelehoidjaid ja -väärtustajaid tunnustatakse. Kõigi fotokonkursi- le „Looduskaunis Viru-Nigula vald” esitatud töödega saab tutvuda detsembrikuus Viru-Nigula valla raama- tukogus Kundas. Kalendri tellimiseks ja annetuse tege- miseks vajaliku info saamiseks külasta Kunda Haridu- se Toetuseltsi veebilehekülge facebookis.

Tiiu Jalaka nimelise auhinnaga tunnustatakse igal aastal novembris Kunda ÜG õpilast või auhinna jaga- misega samal aastal kooli lõpetanud vilistlast, kes on saavutanud silmapaistvaid tulemusi eesti keele, kirjan- duse või kultuuri väärtustamisel. Auhiinnaks on Kunda Hariduse Toetuseltsi tänukiri ja rahaline preemia 200 euro ulatuses. Kandidaadid tuleb esitada jooksva aasta 15. oktoobriks Kunda Hariduse Toetuseltsile.

Allikad: Kunda ÜG ja Kunda Hariduse Toetuselts.

Lumetõrje teostajad Viru- Nigula vallas 2024/2025

KUNDA PIIRKOND

(Selja, Marinu, Kiviküla, Kaliküla, Ojaküla, Linnuse, Siberi, Kutsala, Kuura, Villavere, Simunamäe, Letipea, Malla)

Lumetõrjet teostab OÜ Selja Põllumajandus – kon- taktisik Taivo Tonka, tel 5621 4721.

VIRU-NIGULA PIIRKOND

(Iila, Vasta, Nugeri, Kanguristi, Unukse, Pärna, Mahu, Koila, Kurna, Tüükri, Aasukalda, Pada-Aruküla, Pada, Toomika, Samma, Võrkla, Varudi, Pikaristi, V-Nigula alevik, Metsavälja)

Lumetõrjet teostab Frumentum OÜ – kontaktisik Kristo Saaremägi, tel 5647 1782.

ASERI PIIRKOND

(Kestla, Kõrkküla, Kõrtsialuse, Rannu, Koogu, Oru, Kalvi, Aseriaru, Aseri alevik)

Lumetõrjet teostab LEI OÜ – kontaktisik Indrek Tap- ner, tel 5388 3277.

KUNDA LINN, PAASKÜLA, KUNDA KÜLA JA KABELI KÜLA

Lumetõrjet teostab Viru-Nigula valla majanduskeskus - kontaktisik Alari Kirt, tel 5309 7785.

Lumetõrjet Viru-Nigula vallas koordineerib Veiko Hansar, tel 5750 2662.

Lumetõrjepiirkondade kaarte saab vaadata valla vee- bileheküljel Valdkondade menüüjaotuses: Keskkond > Lumelükkamine all.

TEADE

Viru-Nigula valla hariduse valdkonna arengukava aastateks 2025-2029 on kättesaadav valla veebile- hel, raamatukogudes (Kundas, Viru-Nigulas, Aseris) ning vallavalitsuse kantseleis paber kandjal ajavahe- mikul 9. - 22.12.2024.

Avaliku väljapaneku kestel on igaühel võimalik arengukava kohta ettepanekuid esitada kas digitaal- selt allkirjastatuna e-posti aadressile vallavalitsus@ viru-nigula.ee või paber kandjal allkirjastatuna aad- ressidele Kasemäe 19, Kunda linn, 44107.

Arengukava arutamise avalik istung toimub 06.01.2025 Viru-Nigula vallavalitsuse saalis aadres- sil Kasemäe 19, Kunda linn.

Lisainfo: vallavalitsuse haridus- ja noorsootöajuht Arvo Pani, tel 5303 3620, e-post arvo.pani@viru-nigula.ee

VALLAVALITSUSE NOVEMBRIKUU ISTUNGITEL ARUTATI JA OTSUSTATI

7. NOVEMBER

1. Nõustuti Mahu külas asuva Kadakavälja ja Kaasikuvälja piiride muutmisega vastavalt maakorralduskavale ning määrati maaüksuste sihtotstarbed järgnevalt: Kadakavälja (uus katastritunnus 90301:001:0800), katastriüksuse sihtotstarve maatulundusmaa ja Kaasikuvälja (uus katastritunnus 90301:001:0801), katastriüksuse sihtotstarve maatulundusmaa.

2. Otsustati taotleda Viru-Nigula valla munitsipaalomandisse Aseri alevikus asuvad järgmised maaüksused: 1. Kesktänav 7, katastritunnus 15401:004:0007, pindala 1490 m², sihtotstarve elamumaa; 2. Kesktänav 13, katastritunnus 15401:004:0011, pindala 3069 m², sihtotstarve elamumaa. Tunnistati kehtetuks Aseri Vallavalitsuse 08.03.1999 korraldused nr 55 ja nr 59 „Teenindusmaa määramine korteriomandi seadmiseks“. Vallavalitsus esitab Maa-ametile taotluse ja muud vajalikud andmed maaüksuste munitsipaalomandisse taotlemiseks.

Aseri alevikus asuvad maaüksused Kesktänav 7 ja Kesktänav 13, mille kohta Aseri Vallavalitsuse 08.03.1999 antud korraldustega määrati nimetatud maaüksustel asuvate elumajade teenindusmaa suurused, sihtotstarbed ja maksustamishinnad. Tänaसेks on mõlemal maaüksusel paiknenud hooned lammutatud. Kohalik omavalitsus tellis oma eelarvest hoonete lammutamise, kuna tühjalt seisvad hooned olid lagunened, kahjustasid ümbritsevat keskkonda ja olid muutunud ohtlikuks. Praegu paikneb Kesktänav 13 maaüksusel haljasala ja laste mänguväljak. Kesktänav 7 maaüksusel asub samuti haljasala ning kuna sellel tänavapoolel puudub kõnnitee, kasutatakse maaüksust ka juurdepääsuteena Kesktänav 9 majani. Vald on regulaarselt teinud kulutusi maaüksuste korrashoiuks. Maareformi seaduse § 28 lõige 3 sätestab, et maa, mille munitsipaalomandisse andmist kohaliku omavalitsuse üksus käesolevas seaduses sätestatud tähtjaks ei taotlenud, antakse munitsipaalomandisse, kui maa ei kuulu käesoleva seaduse alusel tagastamisele, erastamisele või riigi omandisse jätmisele. Eelnimetatud reformimata maaüksused on kantud maakatastrisse, neile on määratud katastritunnused, pindalad ja maa sihtotstarve.

3. Suunati järgmisele Vallavalitsuse istungile eelnõu sundvalduse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks Aseri alevikus asuvale kolmele katastriüksusele.

Sundvalduse seadmise eesmärgiks on Kaevu tn 3 kinnistu elektrivõrguga liitumine. Kuna sundvalduse ala hõlmab osaliselt ka teede ala, siis on vajalik eelnevalt täpsustada, kas need teed/tee osad on kantud valla teede registrisse ning kas on sõlmitud teede avalikuks kasutamiseks lepingud.

4. Nõustuti Linnuse külas asuva Ardi katastriüksuse jagamisega ning määrati tekkivate katastriüksuste sihtotstarbed järgnevalt: 1. Ardi katastriüksus (katastritunnus 90301:001:0802), maa sihtotstarve elamumaa; 2. Ardi-põllu katastriüksus (katastritunnus 90301:001:0803), maa sihtotstarve elamumaa.

Tunnistati kehtetuks Viru-Nigula Vallavalitsuse 24.10.2024 korraldus

nr 263 „Ardi katastriüksuse jagamine ja uutele katastriüksustele sihtotstarbe määramine“.

5. Otsustati jätta rahuldamata vaie Viru-Nigula Vallavalitsuse 05.09.2024 korralduse nr 218 „Sundvalduse seadmine Adven Eesti AS kasuks“ punkti 2.14. ja resolutiivosa punkti 3 tühistamiseks.

Viru-Nigula Vallavalitsus seadis 05.09.2024 korraldusega nr 218 sundvalduse AS Adven Eesti kasuks kokku 33-le maaüksusele Kunda linnas ja Aseri alevikus. 04.10.2024 esitas Gaido Kentem Aseri alevikus Veetorni tn 3 ja Veetorni 4 korteriühistu esindajana vaide Vallavalitsuse 05.09.2024 korralduse nr 218 punkti nr 2.14. kehtetuks tunnistamiseks. Vaide esitaja taotles korteriühistu esindaja haldusmenetluses ära kuulamist ning sundvalduse seadmise tühistamist Veetorni 4 katastriüksuse Adven Eesti AS kasuks, tühistada resolutiivosa p 3 täielikult. Korteriühistu polnud sundvalduse seadmisega nõus, sest Adven Eesti AS oli jätnud haljastuse 2021. aastal korrektselt taastamata. Kuna sundvaldus seatakse üksnes avalikes huvides tehnovõrkude või -rajatiste talumiseks, erateede avalikuks kasutamiseks, keskkonnaseirejaama püstitamiseks või muul sellel eesmärgil, võib sundvalduse seada nii maaomanikuga kokkuleppel kui ka temaga kokkulepet saavutamata. Sundvalduse seadmisele ei pea eelnema läbirääkimisi piiratud asjaõiguse seadmiseks. Sundvalduse seadmisele kohaldatakse kinnisasja sundvõõrandamise sätteid. Sundvalduse seadja teavitab kinnisasja omanikku sundvalduse seadmise menetlusest. Kinnisasja omanikul on õigus nelja nädala jooksul teate kättesaamisest arvates esitada sundvalduse seadjale oma arvamus. Korteriühistule on antud võimalus olla ära kuulatud ning esitada enne haldusakti andmist oma seisukohad. Korteriühistul oli aega oma seisukoha esitamiseks üle kahe kuu. Vallavalitsusele ei ole saadetud korteriühistu üldkoosoleku protokoll'i või üldkoosoleku seisukohta muul kujul. Vallavalitsus juhib tähelepanu, et korteriühistu põhikirja kohaselt on juhatuse liikmetel ühine esindusõigus, kuid seda ei ole kantud registrisse. Vastavad sätted tuleks üle vaadata ja vajadusel registris andmeid parandada/muuta. Vaide esitajal puudub põhjendus kogu korralduse resolutiivosa punkti 3 tühistamise nõudmiseks.

6. Kooskõlastati volikogu otsuse eelnõu „Hoonestusõiguse lõpetamine“ ja suunati see edasiseks menetlemiseks volikogule.

Rakvere notari Katre Pustaki büroos on 10.11.2005 sõlmitud Kunda linna, IMG Energy OÜ ja AS-i Hansapank vahel hoonestusõiguse seadmise leping, hoonestusõiguse hüpoteegiga koormamise leping, asjaõigusleping ja kinnistamise avaldused. Lepingu esemeks on Kunda linnas Jaama tn 17 asuv kinnistu koos selle oluliste osade ja päraldistega. IMG Energy OÜ esitas Viru-Nigula vallavalitsusele taotluse hoonestusõiguse lõpetamiseks. Taotleja kinnitas, et seoses hoonestusõiguse lõpetamisega ei oma ta valla vastu lepingust tulenevaid nõudeid.

7. Tunnistati nurjunuks Vallavalitsuse 10.10.2024 korralduse nr 244 alusel toimunud avalik elektrooniline enampakkumine Aseri alevikus Keraamiku AÜ, Ranna

tn 6 asuva kinnistu võõrandamiseks.

Viru-Nigula valla omandis on kinnistu aadressil Aseri alevik, Keraamiku AÜ, Ranna tn 6. Vara ei ole vallale vajalik talle pandud ülesannete täitmiseks. Vallavalitsuse 10.10.2024 korralduse nr 244 alusel toimus avalik elektrooniline enampakkumine kinnistu võõrandamiseks alghinnaga 5900 eurot. Teatud vallavara võõrandamiseks olid üleval valla kodulehel ja veebilehel osta.ee. Enampakkumise tähtjaks, 01.11.2024 kella 12.00-ks mitte ühtegi pakkumust ei esitatud. Tegemist on neljanda nurjunud enampakkumisega eelpool nimetatud kinnistu võõrandamiseks. Kuna vaatamata alghinna korduvaie alandamisele ei ole antud kinnistu vastu huvi olnud, siis otsustati hetkel kinnistut enampakkumisele mitte panna ja suunata see avalikule enampakkumisele uuesti kevade hakul.

8. Kooskõlastati volikogu otsuse eelnõu „Viru-Nigula valla arengukava koostamise algatamine“.

Valla arengu planeerimise peamiseks aluseks on omavalitsuse põhjalik analüüs, milles tuleb käsitleda kõige olulisemad teemavaldkonnad, mis on aluseks kohaliku omavalitsuse visiooni ja eesmärkide saavutamiseks. Kehtiva Viru-Nigula valla arengukava aastateks 2024-2030 hetkeolukorra analüüs on koostatud 2018. aastal pärast valdade liitmist. Sellest alates on toimunud olulised muutused. Eestit on tabanud suur majanduslangus ja mitmed kriisid, sh julgeolekukriis. Euroopa Liit on seadnud ranged energia- ja kliimapolitika eesmärgid ning reformimisel on hoolekandesüsteem. Muutused avaldavad mõju valla arengule, mistõttu tuleb seada uued arengusuunad ja strateegilised eesmärgid. Pärast valla arengukava koostamist on vastu võetud mitmeid uusi maakondlikke ja riiklikke arengudokumente, mille arengusuundumusi ei ole kehtivas valla arengukavas käsitletud (nt kliimapööre, ligipääsetavus, elanikkonnakaitse). Viru-Nigula valla arengukava koostamine on vajalik, et uuesti analüüsida valla hetkeseisu ning võttes aluseks uued arengudokumendid, kavandada valla arengu eesmäärke ja tegevusi aastani 2035.

9. Kinnitati riigihanke „Lumetõrje teostamine Viru-Nigula valla hajaasustuse piirkonnas 2024 - 2027“ tulemused.

Viru-Nigula vallavalitsus avaldas 08.10.2024 riigihangete registris avatud hankemenetlusega riigihanke „Lumetõrje teostamine Viru-Nigula valla hajaasustuse piirkonnas 2024 2027“ viitenumbriга 284877. Hange on jaotatud osadeks: Osa 1 – Aseri piirkond; Osa 2 – Kunda piirkond; Osa 3 – Viru-Nigula piirkond. Pakkumuse esitamise tähtjaks, s.o 23.10.2024, esitati kuus pakkumust: OÜ LEI osadele 1 ja 2 (Aseri ja Kunda), AUTO GURU OÜ osadele 1 - 3 (Aseri, Kunda ja Viru-Nigula piirkonnad), FSE CAPITAL OÜ osadele 1 – 3 (Aseri, Kunda ja Viru-Nigula piirkonnad), Osaühing Selja Põllumajandus osale 2 (Kunda piirkond), Teenuse Ekspert OÜ osale 2 (Kunda piirkond) ning Frumentum OÜ, Arikase OÜ ja Osaühing Varudi Mõis ühispakkumus osale 3 (Viru-Nigula piirkond). Kontrolliti pakkumuste vastavust hanketeates ja hanke alusdokumentides esitatud nõuetele. Hankekomisjon otsustas tunnistada FSE CAPITAL OÜ ja AUTO GURU OÜ pakkumused

mittevastavaks, teised pakkumused vastavaks. Pakkumuste hindamiskriteeriumiks oli madalaim maksumus lumetõrje töötunni kohta. Pakkumuste hindamise ja võrdlemise tulemusena said enim punkte ning osutusid edukateks: - Osa 1 Aseri piirkond - OÜ LEI (90 eurot/tund, ilma KM-ta); - Osa 2 Kunda piirkond - Osaühing Selja Põllumajandus (86,86 eurot/tund, ilma KM-ta); - Osa 3 Viru-Nigula piirkond – Frumentum OÜ, Arikase OÜ ja Osaühing Varudi Mõis ühispakkumine (94 eurot/tund, ilma KM-ta). Edukaks tunnistatud pakkujatega sõlmitakse hankelepingud lumetõrje teostamiseks.

10.-12. Otsustati väljastada kolm kasutusluba rekonstrueeritud kaugküttetorustike kasutamiseks Kunda linnas asuvatel kinnistutel.

OÜ STROICOM esindaja esitas kolm kasutuslubade taotlust Kunda linnas asuvate rekonstrueeritud kaugküttetorustike kasutamiseks. Esimeses taotluses on trasside kogupikkus 166,2 m. Torustike lõigud hõlmavad järgmisi kinnistuid: Aia tn 3, Mäe tn 7, Mäe tn 11, Pargi tn 2 ja Pargi tn 4. Teises taotluses on trasside kogupikkus 468,9 m. Torustike lõigud hõlmavad järgmisi kinnistuid: Kasemäe tänav, Kasemäe tn 11, Kasemäe tn 13, Kasemäe tn 15, Kasemäe tn 17, Kasemäe tn 19 ja Kasemäe tn 22. Kolmandas taotluses on trasside kogupikkus 223,2 m. Torustike lõigud hõlmavad järgmisi kinnistuid: Mäe haljasala 7, Koidu tn 69, Koidu tn 71 ja Koidu tn 73. Ehitustööd on töövõtja OÜ STROICOM teostanud varasemalt väljastatud ehituslubade alusel. Ehitaja, tellija esindaja, omanikujärelevalve ja kohaliku omavalitsuse esindaja on ehitise ülevaatuse aktid allkirjastanud.

13. Otsustati väljastada kasutusluba Kalikülas, Suur-Kaliküla ühistu 44 kinnistul kuni 100 kW elektritootmisrajatise kasutamiseks.

14. Otsustati väljastada kasutusluba Letipea külas, Liivaranna kinnistul eluhoone (suvila), ehitisealuse pinnaga üle 60 m² kasutamiseks.

Vallavalitsuse liige Kalev Sädeme taandas ennast selle punkti arutamisele ja hääletamiselt.

15. Otsustati väljastada kasutusluba Aseri alevikus, Tellise tn 4 kinnistul kuni 100 kW elektritootmisrajatise kasutamiseks.

16. Keelduti projekteerimistingimuste väljastamisest Mahu külas, Mereääre kinnistule väikeelamu ehitusprojekti koostamiseks.

NBN Invest OÜ esitas vallavalitsusele projekteerimistingimuste taotluse Mahu külas, Mereääre kinnistule väikeelamu ehitusprojekti koostamiseks. Mereääre kinnistu paikneb kehtiva Viru-Nigula valla üldplaneeringu (kehtestatud Viru-Nigula Vallavolikogu 22.11.2007 määrusega nr 13) alal. Kehtiv Viru-Nigula valla üldplaneering ei ole määranud korduvalt üleujutatava ala ulatust rannal, mistõttu on LKS § 35 lõike 3¹ kohaselt ranna kaitse piirangute ulatuse lähtejoonena arvestatud üks meeter sama kõrgusjoonest. Tulenevalt LKS § 35 lõikest 4 jääb Mereääre maaüksus terves ulatuses ehituskeeluvööndisse. LKS § 34 lõiked 4 ja 5 sätestavad erisused, mille korral ehituskeeld ei kohaldu. Hoonestamata maaüksusele elamu

püstitamisele nimetatud erisused ei kohaldu. Seetõttu ei ole Mereääre maaüksusele võimalik hooned ega rajatisi püstitada.

17. Informatsioon.

Vallavalitsuse haridus- ja noorsootööjuht Arvo Pani rääkis Vallavalitsuse liikmetele haridusleppest: Olen sisulise ülevaate hariduslepe kohta eelnevalt oktoobrikuu esimesel Vallavalitsuse istungil andnud, samuti oleme leppega seonduvat arutanud oktoobrikuu volikogu komisjonides. Hariduslepe on suunatud allkirjastamise otsustamiseks volikogudesse. Volikogu teeb oma otsuse novembrikuu istungil. Hariduslepe on olemuselt hea tahte kokkulepe. Lepe sätestab õpetaja karjäärimudelit ja selle rakendamise kava, õpetaja tööaega ja töötingimusi, osapoolte rolli ja vastutust, täiendavaid kokkuleppeid ning selle kehtivust. Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Eesti Haridustöötajate Liiduga korraldas 4. novembril veebikohtumise KOV juhtidega (osalesid ka haridusjuhid), et selgitada haridus- ja teadusministri ellu kutsustud hariduslepe sisu ja riigipoolset finantseerimist. Kohtumise käigus selgeid vastuseid rahastamise kohta ei saadud, mis tähendab seda, et vastavad vahendid hariduslepe täitmiseks tuleb leida KOV-idel enda eelarvetest. Sellega enamik omavalitsustest nõus ei ole ning esialgne seisukoht on sellisel kujul hariduslepet mitte allkirjastada. KOV-id peavad oma lõplikud otsused volikogude tasemel langevama 2. detsembriks. Minu isiklik seisukoht on, et hariduslepet mitte allkirjastada. Vallavalitsuse liikmed jäid samuti seisukohale, et sellisel kujul haridusleppega mitte nõustuda ning mitte seda allkirjastada.

21. NOVEMBER

1. Otsustati võõrandada avalikul elektroonilisel enampakkumisel Viru-Nigula vallale kuuluv hoonestamata kinnistu aadressil Mere tänav L2, Aseri alevik (registrioria nr 18779650, katastritunnus 90301:001:0418, pindala 2909 m², sihtotstarve transpordimaa) alghinnaga 7273 eurot.

Vara ei ole vallale vajalik talle pandud ülesannete täitmiseks, seega on mõistlik nimetatud vara võõrandada. Enampakkumise tähtaeg on 12.12.2024 kell 12.00. Enampakkumisel osalemise tasu kehtestatud ei ole. On määratud tagatisraha suurus 5% alghinnast, s.o 364 eurot.

2. Kinnitati alates 1. märtsist 2025 Viru-Nigula valla kultuurikeskuse töötajate koosseis järgnevalt: direktor 1, kultuurikorraldaja 2, majaperenaine 0,5, heli- ja valgustehnik 0,8, tantsujuht 1, orkestrijuht 0,5 ja muuseumitöötaja 2 ametikohta. Kokku on koosseisus 7,8 ametikohta.

Vallavalitsuse 20.12.2023 korraldusega nr 402 „Viru-Nigula valla kultuurikeskuse töötajate koosseisu kinnitamine“ oli muuhulgas kinnitatud majaperenaise 1,5 ametikohta. Ettepanek oli koondada Kunda linna klubi majaperenaise ametikoht (koormus 1,0) alates 01.03.2025. Aseri rahvamajas jääb töötama majaperenaine (0,5 ametikohta). Majaperenaisele määratud kohustused, sealhulgas klubi ruumide korrashoid, majapidamistööd ja sündmuste ettevalmistus, on juba igapäevaselt täidetud kultuurikorraldajate poolt. Seetõttu ei ole eraldi majaperenaise ametikoht vajalik ja koondamisega on võimalik vähendada tööülesan-

VALLAVALITSUSE NOVEMBRIKUU ISTUNGITEL ARUTATI JA OTSUSTATI

nete dubleerimist.

3. Kooskõlastati volikogu otsuse eelnõu „Omafinantseeringu katmise garanteerimine“ ja suunati see edasiseks menetlemiseks volikogule.

Riigihalduse ministri 01.07.2022 määruse nr 33 „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ alusel toetuse andmise eesmärk on suurendada kohaliku ja regionaalse tasandi võimekust kavandada piirkondlikku arengut, saavutada maakonna arengustrateegia ja seada kohaliku omavalitsuse arengukavas eesmärgid ning valmistada ette ja viia ellu mõjusaid projekte, mis aitavad kaasa paremate teenuste, elu- ja ettevõtluskeskkonna ning valla arengule. Omafinantseeringu katmise garanteerimine on vajalik taotluse esitamiseks, et saada eelpool nimetatud määruse alusel toetust valla arengukava koostamiseks. Viru-Nigula valla arengukava aastateks 2026-2035 koostamise eesmärk on suurendada valla võimekust kavandada piirkondlikku arengut, määratleda valla arenguvisioon, arengusuunad ja strateegilised eesmärgid ning eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused ja ressursid. Kava koostamisel lähtutakse valla sotsiaalsest ja majanduslikust olukorrast, kehtivate arengudokumentide analüüsist ja tulevikuproгноosist, samuti rahalistest võimalustest. Arengukava koostamise prognoositud eelarve on *ca* 22 502,90 eurot koos käibemaksuga. Toetuse osa (70%) on 15 752,03 eurot ja omafinantseerimise osa (30%) 6750,87 eurot. Arengukava koostamise maksumus on indikatiivne. Tegelik maksumus selgub peale hanke korraldamist. Ettepanek volikogule on garanteerida omafinantseeringu katmine kuni 7000 eurot.

4. Otsustati eraldada vallavalitsuse 2024. aasta reservfondist vahendid summas 6000 eurot ajutiste veetõkiste ehituseks Kunda linnas Mäe tänaval.

Kunda linnas Mäe tänavale veetõkiste ehitamisega ei olnud eelarves arvestatud, kuna oli plaanis alustada kogu Mäe tänavade sadeveetrassi ehitustöödega, mis aga on viibinud seoses rahastuse hilinemisega. Tegemist oli erakorralise tööga. Ajutiste veetõkiste ehitus oli vajalik koheselt teostada, sest Mäe tänav korterühistud kannatavad liigsest sadeveest tingitud probleemide pärast ning mööda Mäe tänav treppe voolav sadevesi oleks ilmade külmene-misel tekitanud libedust ja seeläbi põhjustanud ohtu jalakäijatele.

5. Kinnitati 2025. aastaks õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta Viru-Nigula valla üldhariduskoolides, koolieelses lasteasutuses ning huvikoolis.

Iga aasta lõpus vaadatakse üle ja kinnitatakse järgmiseks aastaks õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus. Otsustati kinnitada õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta järgmiselt: Aseri Kool kohamaksumus aastast 4032, kuus 336 eurot; Kunda Ühisgümnaasium aastast 1755, kuus 146 eurot; Vasta Mõisakool aastast 6218, kuus 518 eurot; Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke aastast 6277, kuus 523 eurot; Viru-Nigula valla muusikakool aastast 4656, kuus 388 eurot.

6. Kooskõlastati ja kiideti heaks volikogu eelnõu ja seletuskiri „Vi-

ru-Nigula valla 2025. aasta eelarve vastuvõtmine I lugemine“ ja suunati see detsembrikuus volikogu komisjonidele ja volikogule esimesele lugemisele.

Käesolev eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks 01.01.-31.12.2025. Tulude ja kulude prognoos baseerub Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvisel majandusprognoosil. Eelarve väljaminekute pool on liigendatud tegevusalade ja paralleelselt Rahandusministeeriumi määrmuses sätestatud kululiikide kaupa (mille alusel omakorda jaotub eelarve väljaminekute pool kahte suuremasse osasse – põhitegevuse kulud ja investeerimis-tegevuse väljaminekud). Eelarvega kavandatakse täita arengukavades ja eelarvestrateegias 2025. aastaks plaanitud eesmärgid võimalikult sarnases mahus ja viisil. Samas muutub majandusolukord poole aastaga palju võrreldes perioodiga, kui koostati valla eelarvestrateegiat. Analüüsi-des maksumaksjate arvu läbi aastate, siis 2024. aastast on märgata väikest tõusu. Valla tulude kasv on minimaalne ning suurelt palgatõusu ning tulumaksu arvestussüsteemi muutuse arvelt. See pole pikas perspektiivis jätkusuutlik ning seetõttu tuleb valla kulude tõus iga-aastaselt põhjalikult läbi analüüsida. Personalikulud suurenevad 1,77% võrreldes 2024. aastaga. Personalikulude planeerimisel lähtuti seisukohast, et 2025. aastal suureneb palgafond inflatsiooni võrra ning põhjendatud juhtudel koosseisude muutuse tõttu. Inflatsiooni võrra palgafondi suurendamine aitab töötajatel säilitada reaalpalkade väärtust ja neid motiveerida. Majanduskulud on vähenenud kokku 2,66% võrreldes 2024. aasta lõpliku eelarvega. Eelarve tulem on negatiivne summas – 1 020 682 eurot. See tähendab, et investeringute omaosaluse katmiseks oma raha ei jätku ja on vaja kaasata võõrvahendeid (pangalaenu). Investeeringute kogumaht kumuleerivalt järgib pikaajalist eelarvestrateegiat.

7. Nõustuti Nugeri külas asuva Pendi katastriüksuse jagamisega ning määrati tekkivate katastriüksuste sihtotstarbed järgnevalt: 1. Pendi katastriüksus (katastritunnus 90301:001:0798), maa sihtotstarve maatulundusmaa; 2. Takja katastriüksus (katastritunnus 90301:001:0799), maa sihtotstarve maatulundusmaa.

8.-11. Otsustati väljastada neli kasutusluba rekonstrueeritud kaugküttetorustike kasutamiseks Aseri alevikus asuvatel kinnistutel.

Krusor OÜ esindaja esitas neli kasutusloa taotlust Aseri alevikus rekonstrueeritud kaugküttetorustike kasutamiseks. Esimeses taotluses on trassi kogupikkus 49 m. Torustik hõlmab järgmisi kinnistuid: Kooli tn 1, Kooli tn 2 ja Kooli tn L1. Teises taotluses on trassi kogupikkus 201 m. Torustik hõlmab järgmisi kinnistuid: Kooli tn 7, Tehase tn L2, Veetorni tn 4, Veetorni tn 6, Veetorni tn 8 ja Veetorni tn L1. Kolmandas taotluses on trasside kogupikkus 17,3 m. Torustik hõlmab järgmisi kinnistuid: Rannu-Aseri tee ja Kesktänav 5. Neljandas taotluses on trassi kogupikkus 41,6 m. Torustik hõlmab järgmisi kinnistuid: Kesktänav 14, Nooruse tn 2, Nooruse tn 2a ja Nooruse tn 4. Ehitustööd on töövõtja Krusor OÜ teostanud varasemalt väljastatud ehituslubade alusel. Tööde valmidust on kinnitatud taotluste juurde lisatud vastuvõtuaktidega.

12. Otsustati väljastada projekteerimistingimused Kõrtsialuse külas, Koolimetsa kinnistule (15401:001:0346) rularambi ehitusprojekti koostamiseks.

Vallavalitsusele esitati 07.11.2024 projekteerimistingimuste taotlus Kõrtsialuse külas, Koolimetsa kinnistule rularambi ehitusprojekti koostamiseks. Taotluse juurde on lisatud rularambi eskiisjoonis, asendi-plaan ja Viru-Nigula Vallavalitsuse 21.03.2024 korraldus nr 69 „Vallavara tasuta kasutusse andmine“, millega anti Aseri Spordiklubi MTÜ-le tasuta kasutamiseks Koolimetsa katastriüksusest *ca* 300 m² suurune maatükk tähtajaga kuni 21.03.2029. Koolimetsa kinnistu paikneb Aseri valla osavalla üldplaneeringu alal. Varasemalt on Viru-Nigula Vallavalitsus 10.10.2024 korraldusega nr 250 „Projekteerimistingimuste väljastamine Viru-Nigula vallas, Aseri alevikus, Kesktänav kinnistule rularambi ehitusprojekti koostamiseks“ väljastanud sama rajatise ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimused kinnistule Kesktänav 22, Aseri alevik. Kuna rularambi tegelik asukoht on kavandatud rajada Viru-Nigula Vallavalitsuse 21.03.2024 korralduses nr 69 nimetatud maai-ksusele, siis lähtuvalt sellest tunnistati Vallavalitsuse 10.10.2024 korraldus nr 250 kehtetuks. Ehs § 33 lõige 2 sätestab, et kui sama taotluse esemega on antud uued projekteerimistingimused, muutuvad varem antud projekteerimistingimused kehtetuks.

13. Keelduti projekteerimistingimuste väljastamisest Mahu külas, Pilliroo kinnistule üksikelamu koos abihoonega ehitusprojekti koostamiseks.

Raimond Tribuntsov esitas 01.10.2024 vallavalitsusele projekteerimistingimuste taotluse Mahu külas, Pilliroo kinnistule (90202:006:0127) üksikelamu (ehitisealuse pinnaga *ca* 150 m², 2-korruseline) ja ühe abihoone ehitusprojekti koostamiseks. Taotlusele on lisatud maaomaniku volikiri. Kehtiv Viru-Nigula valla üldplaneering ei ole määranud korduvalt ülejutatava ala ulatust rannal, mistõttu on LKS § 35 lõike 3¹ kohaselt ranna kaitse piirangute ulatuse lähtejoonena arvestatud üks meeter sama kõrgus-joonest. Tulenevalt LKS § 35 lõike 4 jääb Pilliroo maaüksus terves ulatuses ehituskeeluvööndisse. LKS § 38 lõike 3 alusel on ranna ehituskeeluvööndis keelatud uute hoonete ja rajatiste püstitamine. LKS § 38 lõiked 4 ja 5 sätestavad erisused, mille korral ehituskeeld ei kohaldu. Hoonestamata maaüksusele elamu püstitamisele nimetatud erisused ei kohaldu. Seetõttu ei ole Pilliroo maaüksusele võimalik hooneid ega rajatisi püstitada.

14. Otsustati väljastada projekteerimistingimused Kõrkkülas, Metsakivi kinnistule üle 100 kW võimsusega elektritootmisrajatise (tuulegeneraator) ehitusprojekti koostamiseks detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel.

Rahutuul OÜ esitas vallavalitsusele projekteerimistingimuste taotluse Kõrkkülas, Metsakivi kinnistule (15401:002:0115) üle 100 kW võimsusega elektritootmisrajatise (tuulegeneraator) ehitusprojekti koostamiseks. Taotluse kohaselt soovitakse kinnistule rajada tuulegeneraator võimsusega kuni 6,2 MW. Tuulegeneraatori asukoht peab olema valitud selliselt, et tema ehitisealune pind (labade raadiusega ringikujuline ala)

ei ulatuks väljaspoole kinnistu piire. Tuulegeneraatori kaugust elu- või ühiskondlikest hoonetest arvestatakse tema ehitisealuse pinna välimisest mõõtmest. Kaitseministeerium kooskõlastas eelnõu tingimusega, et ehitusloa ja kasutusloa eelnõud tuleb Kaitseministeeriumiga kooskõlastada täiendavalt. Lisaks tuleb ehitusprojekti koostajal arvestada ka Viru Nigula Vallavolikogu 31.03.2022 otsusega nr 30 vastuvõetud Viru-Nigula valla üldplaneeringus sätestatud tuule-energeetika arendamise tingimustega.

15. Kehtestati Vallavalitsuse 21.11.2024 määrus nr 6 „Viru-Nigula valla sotsiaalteenuste osutamise kord ja teenuste hinnad“.

Sotsiaalhoolekande seaduses (edaspidi SHS) on loetletud sotsiaalteenused, mida kohalik omavalitsus peab oma elanikele osutama. Neid sotsiaalteenuseid on kokku 13 (SHS §-d 17–4517). Kehtestatava määrusega reguleeritakse eelmainitud sotsiaalteenuste osutamise kord ja koduteenuse ning sotsiaaltransporditeenuse hinnad. Määruses oli vaja teha muudatusi, kuna muutunud on sotsiaalhoolekande seadus ning ka Viru-Nigula Vallavolikogu 29.08.2024 määrus nr 36 „Sotsiaalhoolekandelise abi andmise tingimused ja kord“ on kehtestatud uues redaktsioonis.

Suuremad sisulised muudatused on sätestatud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osas ja koduteenuse osutamist puudutavates paragrahvides. Muuhulgas tõsteti koduteenuse hindasid. Koduabi tunnihind on 5 eurot ja isikuabi tunnihind 6 eurot. Puudega inimese elu-ruumi füüsilise kohandamise toetuse taotlemiseks on lisatud vormikohane taotlus. Väiksemad muudatused on tehtud lauseehituses ning sõnade ja lõikude järjekordades ning täien-datud on taotluste vorme. Eelneva määrusega võrreldes on välja jäetud ka 3-18 aastase raske või sügava puudega lapse hooldust ja hooldajale hooldajatoetuse määramist ning maksmist puudutavad sätted. See sätestatakse eraldi määrusega, kuna tegemist on kohaliku omavalitsuse vabatahtlikult osutatava abiga, mida SHS ei reguleeri.

16. Kehtestati Vallavalitsuse 21.11.2024 määrus nr 7 „Puudega lapse hooldajale hooldajatoetuse määramise kord“.

Sotsiaalhoolekande seaduses (edaspidi SHS) on loetletud sotsiaalteenused, mida kohalik omavalitsus peab oma elanikele osutama. Peale seadusega ettenähtud teenuste korraldavad kohalikud omavalitsused oma elanikele muid valla- või linnaeelarvest rahastatavaid sotsiaalteenuseid ja -toetusi. Vabatahtlikult pakutavate sotsiaalteenuste ja -toetuste maksmise tingimusi ja korda kehtestades on kohalikel omavalitsustel suur otsustusõigus. SHS ei reguleeri puudega lapsele hooldaja määramist. Seega on puudega lapsele hooldaja määramine ja hooldajatoetuse maksmine kohaliku omavalitsuse vabatahtlikult osutatav abi, mille saamise tingimused võib kohalik omavalitsus ise kehtestada. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise üldised tingimused ja kord Viru-Nigula vallas on välja toodud Viru-Nigula Vallavolikogu 29.08.2024 määrmuses nr 36.

Kehtestatava määrusega „Puudega lapse hooldajale hooldajatoetuse määramine“ reguleeritakse puudega lapse hooldajale hooldajatoetuse määramise ja maksmise tingimused ja kord. Hooldajatoetus puudega lap-

se hooldajale on igakuine sotsiaal-toetus 3-18 aastase hooldusvajadusega puudega lapse hooldamise eest. Hooldajatoetust on õigus taotleda rahvastikuregistri andmetel Viru Nigula vallas elava raske või sügava puudega lapse hooldajal (vanemal, vanema abikaasal, eestkostjal, perehoolduslepingu alusel last hooldaval isikul), kes ei saa töötada puudega lapse hooldamise tõttu. Hooldaja-toetuse määramise või sellest keeldumise otsustab sotsiaaltoetuste- ja teenuste komisjon. Komisjoni otsustuse alusel väljastab sotsiaalosa-konna juht haldusakti kümne töö-päeva jooksul alates nõuetekohase taotluse registreerimisest ameti-asutuses.

17. Tunnistati kehtetuks Viru-Nigula Vallavalitsuse 08.02.2018 määrus nr 7 „Puuetega lastele sotsiaalteenuste osutamise toetamiseks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise kord“.

Määrus reguleeris raske ja sügava puudega lastele sotsiaalteenuste osutamise toetamiseks riigi eelarvest toetusfondi kaudu eraldatud rahaliste vahendite kasutamist Viru Nigula vallas, sealhulgas toetuse taotlemise korda. Kuna eel-nimetatud määruses välja toodud sätted sisalduvad nii Viru-Nigula Vallavolikogu 29.08.2024 määrmuses nr 36 „Sotsiaalhoolekandelise abi andmise tingimused ja kord“ kui ka Viru-Nigula Vallavalitsuse 21.11.2024 määrmuses nr 6 „Viru-Nigula valla sotsiaalteenuste osutamise kord ja teenuste hinnad“, siis on asjakohane ja põhjendatud Viru Nigula Vallavalitsuse 08.02.2018 määrus nr 7 „Puuetega lastele sotsiaalteenuste osutamise toetamiseks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise kord“ tunnistada kehtetuks.

18. Kinnitati alates 1. jaanuarist 2025 Viru-Nigula valla muusikakooli põhiõppe, eelkooli ja liisa-aasta õppetasu suuruseks 40 eurot kuus.

Tasu suurused vabaõppes kinnitati järgnevalt: 1. üks 45-minutiline individuaaltund nädalas - 25 eurot kuus; 2. kaks 45-minutist individuaaltundi nädalas - 45 eurot kuus; 3. üks 45-minutiline grupitund nädalas - 10 eurot kuus; 4. laulutunnid (grupitunnid) - 20 eurot kuus. Õppetasu makstakse üheksa kuud aastas. Tunnistati kehtetuks Viru-Nigula Vallavalitsuse 01.12.2022 korraldus nr 317 „Viru-Nigula valla muusikakooli õppetasu suuruse kinnitamine“, millega oli kehtestatud õppetasu suurus 30 eurot kuus.

19. Informatsioon.

Vallavalitsuse finantsjuht Egle Järvepere andis ülevaate vallaeelarve tuludest ja kuludest III kvartali seisuga. Eelarve täitmene seisuga 30.09.2024 on olnud vastavalt prognoositud eelarvele. Põhitegevuse tulud on täidetud 78,5%, sh maksutulud 76,3% ning kaupade ja teenuste müük 75,4%. Põhitegevuse kulud on täidetud pisut vähem kui prognoositud, st *ca* 72,5%, kuna suveperioodil on kulud väiksemad. Tööjõukulud on täidetud 72,4% ning majandamiskulud 63% (osaliselt tõstetakse III LEA 2024 majandamiskulud toetuste alla, kuna sotsiaalvaldkonnas kulusid kajastatakse 2024. aastal rohkem sotsiaaltoetustena, võrreldes varasemate aastatega). Vallavalitsuse liikmed võtsid saadud informatsiooni teadmiseks ning otsustasid, et finantsjuht esitab vastava ülevaate ka volikogule.

ÜLEVAADE VALLAVOLIKOGU NOVEMBRIKU ISTUNGIST

VIRU-NIGULA VALLAVOLIKOGU KORRALINE ISTUNG TOIMUS 27. NOVEMBRIK.

1. Vallavolikogu otsustas mitte allkirjastada hariduslepet esitatud kujul.

Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) tegi 25. jaanuaril 2024 kohalikele omavalitsustele, Eesti Haridustöötajate Liidule (EHL), Eesti Linnade ja Valdade Liidule (ELVL), Eesti Koolijuhide Ühendusele (EKJÜ) ja Eesti Eraüldhariduskoolide Ühendusele ettepaneku alustada läbirääkimisi hariduslepe sõlmimiseks aastateks 2026-2028. Seitsme kohtumise tulemusel edastas HTM 9. oktoobril hariduslepe lõpliku versiooni kohalikele omavalitsustele allkirjastamiseks. Ministreerium palus tagasisidet hariduslepe sõlmimise osas 2. detsembriks.

Hariduslepe on hea tahte kokkulepe, millega soovitakse luua eeldused õpetajatöö väärtustamiseks ning õpetajate järelkasvu tagamiseks, õpetajate töötasu ja töötingimuste parandamiseks ning kvaliteetseks kooli juhtimiseks. Lepingu fookuses on saavutada kokkulepe õpetaja karjäärimudelil ning õpetaja tööaja ja -tingimuste osas.

Hariduslepet arutati Vallavalitsuse 10. oktoobri ja 7. novembri istungitel. Vallavalitsus jäi seisukohale, et sellisel kujul hariduslepega mitte nõustuda ja seda mitte allkirjastada. Hariduslepet arutasid volikogu hariduskomisjon ja kultuurikomisjon ühisel koosolekul ning eelarvekomisjon. Komisjonide ühine seisukoht oli mitte allkirjastada hariduslepet.

Hariduslepe mitte allkirjastamise peamiste põhjustena toodi välja, et lepe ei too õigusselgust, pigem vähendab seda, sest leppega ei saa reguleerida neid

küsimusi, mis on reguleeritud õigusaktidega. Karjäärimudel ei aita kaasa õpetajate järelkasvu soodustamisele, mis on leppe üks põhieesmärgid. Loodav karjäärimudel vastupidiselt võimendab õpetajate järelkasvuprobleemi, sest ei väärtusta õpetajaks õppijat. Kehtiv seadusandlus võimaldab koolipidajal juba tänasel päeval oma koolides karjäärimudelit rakendada. Haridusleppes kirjeldatud karjäärimudeli rakendamine aastast 2026 eeldab seadusemuudatust. Vabariigi Valitsuse kinnitatud riiklikus eelarvestrateegias (RES-is) 2026-2028 ei ole planeeritud õpetajate palgakasvu ja karjäärimudeli lisarahastamiseks täiendavaid finantse. Seega toob haridusleppega liitumine koolipidajale täiendavaid kohustusi, millel puuduvad finantsgarantiid. Selline lähenemine ei ole kooskõlas KOV autonoomsusega. Mitmete hariduslepe punktide puhul on vaja teha täiendavaid analüüse, et välja selgitada nende rahaline kulu. Hariduslepe allkirjastamist saab uuesti kaaluda siis, kui HTM on Vabariigi Valitsuselt saanud finantsgarantii RES-ist raha eraldamiseks õpetajate alampalga tõusuks, karjäärimudeli rakendamiseks ja õpetajate töötingimuste parandamiseks.

Viru-Nigula vald maksab juba täna koolide palgafondist omaosalusena 700 000 eurot, so 1/3 kogusummast, veel mõned aastad tagasi oli see summa 300 000 eurot. Sisuliselt ei ole omavalitsusel enam jõudu õpetajate palkasid tõsta, kuigi me seda väga tahaksime. Pigem peaks vaatama riik need valimid üle, mis täna on järjest suurendanud omavalitsuste omaosalust õpetajate palgafondi katmisel.

19 poolthäälega otsustati vastu võtta protokolliline otsus: Viru-Nigula Vallavolikogu ei nõustu

allkirjastama hariduslepet esitatud kujul.

2. Moodustati Viru-Nigula valla tunnustusavalduste andmise komisjon koosseisus: Elju Rästa, Ainar Sepnik, Indrek Tapner, Gerli Lonskaja ja Riho Kutsar.

Komisjoni ülesanne on vaadata läbi valla aukodaniku nimetuse ja valla teenetemärgi andmiseks esitatud esildised ning teha Vallavolikogule ettepanekud tunnustamiseks.

3. Algatati Viru-Nigula valla arengukava koostamine aastateks 2026-2035.

4. Otsustati garanteerida projekti „Viru-Nigula valla arengukava koostamine aastateks 2026-2035“ omafinantseeringu katmine summas kuni 10 000 eurot, sh käibemaks.

Viru-Nigula Vallavolikogu otsustas alata valla arengukava koostamise aastateks 2026-2035. Riigihalduse ministri 01.07.2022 määruse nr 33 „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ kohaselt on võimalik küsida selleks toetust ning on vaja garanteerida nõutud omafinantseeringu katmine.

5. Eesti Geoloogiateenistuse maavarade osakonna juhataja Tiit Kaasik tutvustas Lõuna-Aru karjääris teostatavaid puuringuid ja uuringuid.

Eesti Geoloogiateenistus loodi 2018. aastal ja sellest ajast on muuhulgas tegeletud ka fosforiiditeemaga. Esimese asjana digitaliseeriti varasem geoloogiline info, koostati mudeleid, puuriti 37 väikese diameetriga puurauku fosforiidi geoloogilise info kontrollimiseks ja täpsustamiseks. Need

uuringud on praeguseks lõppenud, aruanded on koostatud ja huvi korral on info kättesaadav Eesti Geoloogiafondist. Kokku on kaks aruannet: I üldgeoloogilise uuringustöö aruanne, mis annab ülevaate fosforiidi geoloogiast ning II jätkuvate uuringute ala valimise aruanne.

Analüüsiti erinevaid piiranguid, asustust, fosforiidi kvaliteeti ja muid parameetreid ning tulemuste põhjal osutus kõige sobivamaks ala, mis kattub suures osas Aru lõunakarjääriga, sellest põhjapool kaevandatud alaga ning Kunda sooga.

Tegemist on riigi teadus-arendusprojektiga, mille eesmärk on laiendatud Aru-Lõuna alal uurida, kuidas oleks fosforiiti võimalik väärindada, sh koos haruldaste muldmetallide eraldamisega ning leida viise seal kaasnevate ressursside kompleksseks väärindamiseks. Uuringu tulemusena saame teada, kas fosforiidi kaevandamine ja väärindamine oleks põhimõtteliselt tehnoloogiliselt võimalik, keskkonnakaitsele vastuvõetav ja kui seda kõike arvesse võtta, kas see oleks ka majanduslikult mõistlik. Selle pealt saab riik edasi otsustada, kas selle teemaga on mõtet jätkata mingis järgnevas etapis või mitte.

Praegune uuringuetapp kestab 2023-2025. Kaks uuringuetappi peaksid tulema veel, alles pärast seda saab hakata kaevandamise üle otsustama. Proovi kogumiseks on sõlmitud leping OU Inseneribürooga Steiger. Lepingu kohaselt soovitakse puurida kolm väikese diameetriga puurauku südamikpuurimisega, kolm puurauku hüdrokeoloogiliseks seireks ja seitse suure diameetriga (1,2 m) puurauku proovimaterjali kogumiseks. Puuraugud on ca 24-25 m sügavused. Sealt plaanitakse

koguda 20 tonni fosforiiti, kaks tonni glaukonitiilivakivi ja kaks tonni graptoliitargilliiti. Puuraukude asukoht jääb Rakvere valla territooriumile. Praegune uuringuetapp on suunatud alale pindalaga ca 10 km², tööd toimuvad sellest ca 2000 m²-l, mida ei ole plaanis laiendada. Kolmel põhjavee seire kaevul on konstruktsioon samasugune, nagu suurkaevudel ja nende mõte on dokumenteerida olukorda, et proovide võtmise käigus ei muutu põhjavee tase ega vee keemiline koostis.

Tasuvushinnang tuleb eelkõige fosforiidile ja haruldastele muldmetallidele. Uuringute käigus põhjavett välja ei pumbata, kui proov võetud, siis puurauk kohe suletakse. Enne järgmist puurauku ei alustata kui eelmine on kinni pandud. Puurimisplats korrastatakse kohe pärast tööde lõppemist. Saadud info võeti teadmiseks.

6. Info ja muud küsimused.

Vallavalitsuse finantsjuht Egle Järvepere andis volikogu liikmetele ülevaate valla 2024. a eelarve kuludest ja tuludest. III kvartali seisuga oli põhitegevuse tulu ootuspäraselt laekunud 78%, põhitegevuse kulud 72%. Sotsiaaltoetuste osakaal III kvartalis on suurem, kuna toimetulekutoetuste summa planeerime eelmise aasta järgi, aga tegelik kulu selgub aasta lõpuks ning riik annab need vahendid juurde ja lisame lisaeelarvega. Muud toetused on projektipõhised, neid ei saa prognoosida, aasta jooksul tehakse erinevaid projekte, siis lisaeelarvega lisame need juurde. Kulud olid 87,9%, majandamiskulud olid III kvartalis 63%. Lisaeelarves palju sotsiaalvaldkonna korrigeerimist. Muus osas plaanipärane. Makse on laekunud III kvartali seisuga 76,28%.

Saadud info võeti teadmiseks.

SPORT

Lamades surumises tuli Kunda kooli kaks Eesti noorte meistritiitlit

9. novembril toimusid Pärnus Eesti noorte, juunioride ja seenioride meistrivõistlused klassikalises lamades surumises, kus olid taas edukad meie valla sportlased.

Amelia Petrov saavutas neidude klassis kuni 57 kg arvestuses tule-

musega 55 kg Eesti noorte meistritiitli. Eesti noortemeistriks tuli ka Tairo Tarvis noormeeste klassis kuni 59 kg arvestuses tulemusena 42,5 kg. Noormeeste klassis kuni 66 kg arvestuses saavutasid tulemusena 70 kg hõbemedali Robin Alavere, tule-

musega 67,5 kg pronksmedali Kert Sukamägi ja tulemusena 55 kg neljanda koha Geron Riik. Treener on Andrei Koplik.

Allikas: SK BAM sport.

Sportklubi BAM sport tublid jõutõstjad. Foto: Helis Jõekallas.

Paarimängu paremad.

Selgusid valla meistrid lauatenises

Aseri Vabaajakeskuse juubeli tähistamisega samal päeval, 7. detsembril peeti ka tänavusel valla meistrivõistlused lauatenises.

Tulemused: Naised 35+: 1. Tatjana Tšistja-

kova, 2. Glafira Nagel, 3. Rebeca Hanson. Naised: 1. Angela Laidinen, 2. Valerie Lonski, 3. Kristina Andrejeva. Tüdrukud: 1. Darina Konsa, 2. Keitrin Peetso. Meesveteranid: 1.

Fjodor Maurin. Mehed: 1. Artur Koptelkov, 2. Pekka Laidinen. Poisid: 1. Karl-Markus Kupert, 2. Markus Küttem.

Allikas ja foto: Pekka Laidinen.

Maakonna spordiveteranide meistri- võistlustelt males tuli meie valda pronksmedal

Lääne-Virumaa spordiveteranide koondise 7. detsembril korraldatud maakonna veteranide male meist-

rivõistlused võitis tänavu Eino Vaher 7,5 punktiga 9-st. Teiseks tuli Heiki Metsala ja kolmandaks meie val-

la maletaja Kalev Pagar, mõlemad 7 punktiga. Osales kümme maletajat.

Meie raamatukogu pakub kogukonnale seda, mille järgi tuntakse vajadust

Juuresolevatelt piltidelt on näha osakene meie raamatukoguhoidjate igapäevasest tänuväärsest tööst.

Raamatuid käiakse ettelugemas ka raamatukogust väljaspool. Seekord sai koos Kunda Mere Kodu elanikega esimese advendi kätteõudmise puhuks erinevatest väikestest osadest ühiselt kokku pandud jõulupilt ning ettelugemiseks valiti Andrus Kivirähki raamat „Kampsun ja päike”.

Raamatukogu korraldab harivaid tunde valla koolides. Kunda ÜG-s viidi 4.-12. klassi õpilastele läbi raamatukogutund, teemaks küberkasutamine.

Raamatukogus on lasteaialapsed sagedased külalised ja alati oodatud. Pildil on lasteaialapsed Viru-Nigulas erinevaid muinasjutu- ja loomaraamatuid vaatamas ning jutte kuulamas.

Raamatukogus on lastel võimalik ette lugeda raamatuid ka lugemiskoera tiimile - labrador Lennu ja tema perenaine Helle kuulavad alati suure huviga.

Viru-Nigula valla ja Kultuuriministeeriumi abiga on nüüd raamatukogu Kunda majas üks tore tuba, mida saab kasutada lugemispesana, individuaaltöörumina või väiksemale laste rühmale hubaseks ettelugemiseks. Neile, kes soovivad ruumis arvutiga tööd teha, on olemas WiFi ja

soovi korral on võimalik laenutada raamatukogust sülearvutit. Individuaaltööruumi kasutamine on tasuta. Võimalusel võiks oma soovist ruumi kasutada raamatukogu eelnevalt teavitada. Teisipäeviti kell 15-17 toimub toas Lugemiskoera programm, siis tööruumi kasutada ei saa.

Aseris keelekohvikus olid seekord teemaks olmeküsimused, näiteks arsti või ametniku vastuvõtul käimine.

Kundas mälu treeningul jagas Anu Jonuks mitmeid näpunäiteid, kuidas oma mälu treenida, et asjad paremini meeles püsiksid.

Kundas raamatukoguringis valitses talvine meeleolu. Jutustati lastega lumest, jõuludest ja pükipikkudest. Lapsed jagasid oma jõuluootusi. Tutvuti Disney uue raamatuga „Karupoeg Puhh. Esimene lumi.” Joonistati piltidele värvilisi kuusepuid.

Viru-Nigulas kirjanduskohviku luuleõhtul loeti ja kuulatati Marie Underi, Eha Piirsalu ja Doris Kareva luuletusi. Mee- nutati meie seast lahkunud aktiivse kogukonnaliikme ja kooliõpetaja Eha Piirsalu tegemisi Viru-Nigulas.

Tihti on raamatukogu eri piirkondades huvitavad väljapanekud. Pildil on Maie Sildi nukkude näitus Kundas.

Fotod: Viru-Nigula valla raamatukogu.

SPORT

Meie taekwondo sportlased jõudsid Lätis pjedestaalile

30. novembril osalesid ML Sport taekwondo sportlased Lätis Ambassador CUP-il. Mõõtu võeti nii kahevõitluses kui ka kompleksharjutustes ning tulemusena toodi koju neli esimest, neli teist ja üks kolmas koht.

Meie valla võistlejatest näitas treeneri sõnul oma julget võitlusvaimu Daniil Šumilov, kes kahevõitluses (*kyorugi*) alistas tugeva kohaliku võitleja, kuid finaalis tuli tal alla vanduda oma põhirivaalile Eestist ning pidi leppima teise kohaga. Kompleksharjutuses (*poomsae*) tegi Daniil tehniliselt hea soorituse, kuid närv ei pidanud lõpuni vastu, mistõttu tulid eksimused. Tulemuseks siiski tubli kolmas koht.

Päevakangelaseks oli samuti Mirtel Mirabel Allik, kes saavutas kahevõitluses (*kyorugi*) raskemas kaalukategoorias võideldes kõrge teise koha. Võidud kahe endast raskema, pikema ja kogenuma vastase üle saavutati tugeva sportlase hea võitlusvaimu ja treeneri koostöös.

7. detsembril osales ML Sport taekwondo tiim Lätis Ogre 35. juubeliturniiril. Pi-

kaajaliste traditsioonidega turniiril on aastate jooksul võistelnud pea kõik tänased Eesti taekwondo treenerid. Kuus ML Sport võitlejat saavutasid seekord kaks esikohata, kolm teist kohta ja ühe kol-

manda koha (pildil). Noorte treenerid on Marko Levšenko ja Ronald Smorodin.

Allikas ja foto: ML Sport.

Lauatennis

16. novembril toimus Tallinnas Kristiine spordihallis ELTL Eesti TOP10 võistlus. Naised mängisid ühes alagrupis kõik omavahel läbi ning nende esikolmik kujunes järgmiseks: 1. Maria Žavronkova (Narva Paemurru Spordikool), 2. Kristina Andrejeva (Aseri SK) ja 3. Anna Romanenko (Jõhvi LTK Üksteist). Meie Kristina Andrejeva kaotas vaid esikohaomanikule 1-3 ning võitis kõiki teisi vastaseid 3-0 või 3-1. Naiste arvustuses võistles kuus sportlast.

23. novembril mängiti Tallinnas Kristiine spordihallis lõpuni Eesti võistkondlike meistrivõistluste naiste Kuldliiga 2024/2025 eelturniirid. Alagrupis A saavutas II koha Aseri Spordiklubi naiskond (koosseisus: Valerie Lonski, Ketrin Salumaa, Darina Konsa, Kristina Andrejeva, Tatjana Tšistjakova ja Glafira Nagel), kaotades vaid eelmise hooaja võitjale TalTech Spordiklubi I võistkonnale, mille koosseisus mängib ka Reelica Hanson. Alagrupis B saavutas III koha LTK Sakala/EHL Profiles naiskond, mille koosseisus mängib ka Angela Laidinen (LTK Viru-Nigula). 18. jaanuaril 2025 mängivad mõlema grupi neli paremat võist-

Aseri SK edukas naiskond. Foto: erakogu.

konda põhiturniiril ning sealt pääsevad neli paremat edasi playoff-mängudesse. Võitja

naiskond selgub järgmisel aastal 3. mail.

Allikas: ELTL.

Endel Ots 100

Tänavu 10. detsembril täitus endise kolhoosi liikme, Endel Otsa sünnist täpselt sada aastat. Sel puhul otsustasid külapärimuse austajad teda taas meenutada, et ka nooremale põlvkonnale anda võimalus tema kaudu möödunud aja hõngu nuusutada. Vanemad inimesed mäletavad Endlit nii hästi, et temast võivad rääkida isegi need, kes teda isiklikult ei tundnud. Milles siis seisnes tema legendaarsus?

Telefonivestlused Endli kaasagsetega on andnud ikka ühtemoodi vastuseid – „Otsa pois“ oli üks vahva rahvamees, vembumees, aga samas ka tõsine töömees (Lembit ja Lea Metsis, Elbe Tull, Reet Veedler, Maia Toomsoo, Meida Puhilas, Viktoria Tammoja). Linnuse kolhoosi aegadest on muuseumis fotosid, kus ta osales spordivõistlustel ja tegi kaasa isetegevuses. Velda Šumanov mäletab, kuidas nad Pada Linnamäe jaanitulel kahekesi hobuse seljas sõitsid, mängides Meeta Tiidruse lavastatud „Rummu Jüris“ peaosalisi.

Väikeses vestlusringis 4. detsembril, kus osalesid Milvi Kapstas, Jaanus Soolep, Jaak Lepik, Marianne Peek ja allakirjutanu, meenutasime Otsa poisi (nii kutsusid teda kõik ta lähemad sõbrad kuni lõpuni) kuulsaid vempe ja seiklusi. Kolm tundi lendas märkamatu ja lugudel ei paistnud lõppu tulevat. Poeg Üllar ja Viktoria Tammoja meenutasid tema soomepoisiperioodil juhtunut ja keerulist Virumaale sattumise lugu.

Alljärgnevalt on kuulnud lood üksteise otsa lükitud. Loodetavasti viisil, et asjaosalised seda lugedes heatahtlikult silmi pilgutavad ja nendivad: nii see elu oli...

Endel sündis 10. detsembril 1924 Harjumaal Nehatu vallas Kroodi külas. (Praegu asub tema talu maadel Maardu Keemiakombinaat). Endli täiskasvanuks saamise ajal oli maailma haaranud II maailmasõja hullus. Venelased põletasid talu ja lasksid samas maha ta isa ning vanaisa. Ema koos lastega pidi minema sauna elama. Endel valis 17-aastasena „Soome vabaduse ja Eesti au“ kaitsmise tee. Ta astus Soome armeesse 19. septembril 1943 rindel Rajajoel JR6-s ja III/JR47-s, oli väljaõppel Huuhanmäel 14./JR200-s. Saanud teisel meie kandi soomepoisil Endel Tiimusel jalga head ja mugavad sõjaväesaapad, algasid väljaõpe ja tõrjelahingud Vuoksi jõe ääres.

Ligemale aasta pärast, augustis 1944 oli ca 3500-st soomepoisist ligi pooltel, sealhulgas ka meie kandist Soome sõjas osalenutel, võimalus tulla Eestisse oma kodumaa eest võitlema. Suhted Saksa okupatsioonivägede ja Soomest naasnud vabatahtlike vahel ei olnud usalduslikud ning Saksa väejuhatas hajutas soomepoisid eri väljaõppelaagritesse ja rindele. Tänu soomepoistele peatus venelaste pealetung Tartu rindel augusti keskelt septembri keskpaigani. (Sealses Pupaštvere lahingus osales ka meie teine tuntud soomepoiss Helmut Elstrok). Kuu aega enne lahingut Tallinna kaitsel saabus Endel Kehra õpelaagrisse, kust ta suunati koos pitkapoistega erinevatesse punktidesse positsioonidele. Endel pidi tegutsema Pirita jõe ääres Vaskjalas üsna oma kodukoha lähedal poliitiliselt väga olulistel päevadel.

(Just 18. septembril andis Uluots korralduse moodustada Eesti koalitsioonivalitsus O. Tiefi juhtimisel. Selle cluueks sai aga kõigest neli päeva, kuna 22. septembril pärast lüüasaamist Tallinna kaitsel pidi valitsus Rootsi emigreeruma.)

22. septembril 1944 toimunud Vaskjala lahingus sai Endel parema käe randmest ja istmikust haavata. Sealt viidi ta koos saksa väerüüsmetega Haapsalu kaudu Poolasse. Gdanskis piirkonnas rakendati eesti sõdurid tööle koonduslaagri valvuritena. Koos kolme eestlasega otsustati põgeneda, mis ühel suuremal marketendri päeval, kui tõenäoliselt tähistati Hitleri sünnipäeva, ka õnnestus.

Neljakesi liiguti mitu kuud jalgsi öösi läbi metsade kodu poole. Hiljem on ta kahetsenud, et oli sunnitud

sel teekonnal meelehärmi valmistama paljudele talumeestele, kelle kaevudes asunud piimanõusid nad tühjendasid, et end kuidagi (varakevadiste puukasvude söömise kõrval) hinges hoida. Alles Lätis õnnestus neil endale tsiiviilriided hankida, kui olid talus selle nimel terve kuu heinatööl abiks olnud. Seejärel hargneti ja igauks pöördus oma kodukohta. NKVD hoidis Endli talu silma peal, sest kirjade järgi pidi perepoeg olema kusagil peidus. Kuidagi oli õnnestunud Endlil endale siiski võõras identiteet hankida, mis teda esialgu kinnivõtmisest päästis. Oli aga selge, et koju pikemalt jääda ei saanud. Öde ja vend soovitasid tal tungivalt kuhugi varjuda. Otse talu maadel ehitati Tallinn-Narva betoonteed. Ühelt seal töötanud vakakäigu-vangilt, kes oli juhuslikult nende talu maadel endale ulualuse leidnud, sai ta soovitusena ennast Virumaa soode vahele peita ja minna elama tema koju Pada-Aruküllal. See mees oli Leo Veskus, hilisem üleaedne.

Nii oli elukompass suuna fikseerinud ja Endel alustas uut etappi oma elus – kolhoosniku elu.

Enne veel, kui hakata rääkima kohalike legende Endlist, toome ära mõned killud, milliseid ta ise jagas kohtumistel huvilistega oma soomesõja aegadest.

Oma sõnul oli ta Vuoksi jõe ääres öösi vastases nõi lähestikku olnud, et nägi, kuidas venelane valvepostil suitsu põlema pani. Seda sihikule võttes oli ta mitmeid sigarette igaveseks kustutanud ja selle peale roppu vene sõimu kuulnud: „joptvoju...opjatj odnogo ubili!“

Viktoriale meenub, kuidas Endel 10. septembril 1991 rahvamajas oma talvesõja mälestusi pajatas. Ega ta sõjaski ilma vempudeta saanud – kord saunapäeval mõelnud ta välja, kuidas kaasvõitlejaid üllatada. Ronis sauna katusele ja kallas korstnast vett alla, mispeale saun seest muidugi parajalt tossu ja auru täis lõi.

Kolhoosiaja algusaastaist kui Endel töötas Linnuse kolhoosis agronoomina, on rahva hulka liikuma jäänud mitmeid lugusid, mis seotud ta enda üle-noatera pääsemisega Siberisse saatmisest, külvivolinike ninapidivedamise, toonaste sünnipäevade tähistamise või muidu tembutamistega.

Siberisse pidi ta sattuma kohe, kui ta Satsust kolhoosi vasikakarjast kinni nabiti ja Kiviõlisse toimetati. Tema vastas seisis NKVD-lane, kes teda juba varem üle oli kuulanud. Enam ei olnud võimalik talle oma valeidentiteedist juttu puhuda, sest tervituseks lausus mees võidukalt: „Noh, Otsa Endel, paneme sulle nüüd siis 25+5 kirja!“ Esialgu pisteti ta kartserisse, kust siiski õnnestus vabaneda tänu tollase kolhoosiesimehe ja partorgi Endel Piiraja kiirele ja otsustavale tegutsemisele. Endli sõnul oli ta NKVD ohvitserile káratanud: „Kui sa kohe seda meest lahti ei lase, lähed ise lehmakarjaga!“

Nii vabanes Endel võõrast nimest, millega oli ringi liikunud aastatel peale sõda kuni Linnuse kolhoosi sattumiseni ja võis avalikult iseendana esineda. Oma ettevõtlikkuse, terava mõistuse ja pragmaatilisusega silma paistmise tõttu anti talle kolhoosis kohe vastutav amet ning ta pidi hakkama organiseerima põllutööd. Kuna tollal inimestel ka oma isiklikud põllud, aiad ja loomad hoolt ning vaeva nõudsid, ei jätkunud alati kolhoositööle inimesi. Nõuded olid aga karmid, töötada tuli ka puhkepäevadel ning seda käisid kontrollimas agarad volinikud. Kord oli jälle välja kuulutatud hoogtööpäev, Endel aga leidis, et pole vaja iga käsu peale koogutada ning laskis inimestel koju jääda. Tehnika rivistas põllu serva üles ja jäi ise valvesse. Voliniku

küsimusele, miks inimesi ja hobuseid näha ei ole, andis Endel vastuseks, et „läksid korraks sööma“.

Kolhoosi algusaastatel oli kohalikuks valuutaks kujunenud oma valmistatud samakas. Ümberkaudsed metsad olid pruulikodasid täis ja kui kusagil jälle nõ „lehm piima tuli“, oli mehi „lüksikutega“ igast ilmakaarest ligi ruttamas. Eks viinud see paljud mehed varakult ka maamulda ja paljudele jäi külge saatustlik sõltuvus. Nii teatakse ka Endlit ikka viinavõtjate hulgas jutustatud lugude ja natuke ülevõlli naljade kaudu.

Jaagule meenus lugu, kui Endel oktoobripühade järgsel päeval traktoriste kodunt välja käis ajamas. Öue sisenedes oli teda koer suure haukumisega vastu võtnud ja ta oli koera ketist lahti päästnud, saates ta nõ küla peale lõbutsema. Et aga peres oli pidu alles täies hoos, sulandus temagi seltskonda. Lahkumisel hüüatas peremees, kuhu koer on kadunud, kes mul nüüd maja valvab? Pikema jututa puges Endel koerakuuti, pani endale keti kaela, kaapis kätega maad ja nõudis valju haukumisega süüa. Nii siis perepoeg ta kiiresti pildile püüdis. Paljudele on just see pilt saanud Otsa poisi vempude sümboliks.

Oma küla mehe Kapstas Meinhardi juures oli ta sage külaline. Marianne teadis jutustada, kuidas ta Meinhardi lastele oli seletanud, mis see teater selline on. Selleks hüpanud ta pliidile, võtnud potikaaned pihku ja tagunud neid vastamisi ning tantsinud...

Pliidirõngastega seoses meenus Jaanusele lugu ka sellest, kuidas ta küla viimases talus Matsul külas olles pelgas külmaga õue asjale minna. Lahke peremees Raudmäe Arno juhatas ta oma pliidi peale, tõstis rõngad pealt ja pakkus nii sõbrale mugavat latrini-niteenust.

Jaanus meenutas, kuidas nad Vahuriga oma hobuvankrite kollektsiooni löid. Saanud kusagilt ühe poolpiduse tõlla, lasksid nad Meinhardil kui osaval puutõmmel selle renoveerida. Võimalik, et ka Endel nõu ja jõuga abis oli. Igatahes kui see valmis sai, pandi hobune ette ja tehti neile tänu-täheks proovisõit. Marsruut kujunes ülipikaks ja kestis hommikust õhtuni. Peatuti „tõllarataste määrimiseks“ nii Koogus kui Aseris. Kalvis sai hobune taas hinge tõmmata, seni kui mehed, vaatamata hilisele ja külmale ajale oktoobrikuus, meres ujumas käisid. Seejärel värskenenuna ja innukamana telliti veel uus peatus Viru-Nigulas aadressil, mida vaid asjasse pühendatud teadsid ja kus Endlil ikka aeg-ajalt huvi oli käia, küll „laste hindeid parandamas“, küll „niisama juttu puhumas“. Kui pikalt seekord sõbrad ootama pidid, pole teada, aga tõenäoliselt kujunes visiit lühikeseks, sest õhtuks said mehed siiski oma koju ja hobune puhkama. Milvi teadis rääkida, et vaene hobune Renne oli tol päeval pakutud leivast lõhki minemas ja peertanud kui hull.

Oma suhetes vastassooga tundis Endel end üsna enesekindlalt. Pidudel oli ta ikka laia haardega ja teisi naisi tantsitades palunud mõnel sõbral ka oma naist keerutada. Ometi õhkavad tema kaasagset, et Floreida ja Endel olid kahekesi väga ilus paar.

Kord talongiajal, kui alkohol oli normeeritud ja seda otsid ka need, kel otseselt endal seda vaja ei olnud. Selle eest võis teinekord tellida mõne tarvilise majapidamistöö. Siis kolhoosikontori majas elaski üks väärikas proua, kellel teati ka mõni pudel varuks olema. Kui Endel tema juurest defitsiitse viinapudeli kätte oli saanud, kiitles ta ootajate ees, et olevat kauba vastu lubanud prouale tite teha. Seda juhtus kuulma trepiotsale seisma tulnud prouagi, kes seepeale sarkastili-

Endel Ots 10. septembril 1991. Foto: M. Saarend.

selt küsis: „Milla te oma plaani teoks mõtlete teha, seltsimees Ots?“

Endel ärples oma juubelilauaski, et tema võivat vabalt veel 75-selt titte teha. Kui küsitud, et millega ta seda teha plaanib, öelnud ta: „Hea meelega, siis tulevad rõõmsad lapsed.“

Kuidas Floreida oma mehe tempudes suhtus? Eks tal olnud ikka raskeid päevi küll. Pidudest polevat naine enam hoolinud ja vahel kadus viimane halastus südamest, kui meest jälle pikalt koju tuli oodata. Kord mõttes järjekordselt kauaks küla peale jäänud peremees välja enda koju saabumiseks kaastunnet esile kutsuva tsensuuriumi. Ta laskis end sõpradel tsiviilkaitses kanderamnil koju tuua, olles enne end punase värviga korralikult ära mäkerdanud ja teeseldes poolsumurnut. Ise arvas küll, et ega naine teda tuppa viia lase ja käis kuuri alla panna, kuid õnneks oli tol korral kodus ämm, kelle häält kuuldes ajas Endel end krapsakalt raamil püsti ja kõndis omal jalal tuppa. Ämm nimelt suhtus Endli vempudesse palju leplikumalt ja aitas sageli peredraamad summutada. Lapsed teadsid rääkida, et vanaema oli kolhoosi seffidele ikka leiba pidanud küpsetama, kui hooajatöölisi oli vaja toitlustada ning aitas kodust majapidamist ülal hoida.

Rahvas teab pajatada sedagi, et ega Endel ise ka naise vastu kuigi lahke alati olnud - kord oli ta oma kaasa kaheks tunniks lauta lukustanud. Mis ime siis, et Floreida vahel ohkas, millal ma saan kord päevagi üksi olla... Saatust tahtis, et neid üksi olemise päevi anti talle veel tosin aastat elu lõpus, kui ta krutskimees puhkama oli läinud. Siis pidi ta küll tunnistama, et elu Endliga ei olnudki nii kehv.

Viru-Nigula pastoraadis tulid ilmale tütar Ene ja poeg Üllar. Üllari sõnul oli isa nendega kodus parajalt nõudlik ja koolitas nad korralikeks endaga hakkama saavateks inimesteks. Üllaril on üks poeg ja temal omakorda poeg. Oma pojapoega kutsus Endel ikka pioneeriks. Küllap ta neilegi mõne vembu kätte õpetas. Kord oli ta koos oma pioneeriga koduõuele sõitnud kolhoosi töölisi vedava auto kasti õue peal vedelevad kuhja aluseks olnud haod loopinud. Autojuht Sohvi oli samal ajal toas Floreidaga juttu ajanud. Hiljem Padas auto kasti roninud kaabu ja portfelliga noorhärja, kes hiljuti oli kolhoosi õlletehasesse tööle asu-

nud, pidi jahmatama, miks nii korralik sohver teda sellise haohunniku otsas seekord tööle on otsustanud viia! Sohvi vandus tulist kurja, kui sellest kuulis ja kinnitas, et ta olevat auto koguni puhtaks pesnud, enne kui sõitma asus.

Lausa legendaarsed on Endli tehtud elus sünnipäevakingid. Oma esimeses elukohas, kui Endel siia kanti saabus, Nääri Johanna juures, kinkis ta Johannale sünnipäevaks kuke, kelle otse tema enda laudast kasti pakkis. Võrklas õnnitlenud ta ühte Lokotari nimelist meest suure sõnadega „kolhoosi juhatusel nimel“ ulatades talle kingiks terve lamba. Targu aga vaikis, et lammas oli pärit sünnipäevalapse venna karjast teisel pool tara. Peaegu oleksid vennad sellepärast hiljem tülli pööranud. Meida Puhilas meenutas, et see eluskinkide tegemine oli tal kombeks ka veel 70-ndate keskel, kui Heino Puhilas oma 40-ndat juubelit Pärna saunas pidas. Talle kingitud elus hane päritolu jäigi teadmata, aga kuna keegi seda endale nõudma ei hakanud, sai hanest selle aasta jõulupraad.

Eeltoodu oli iseloomulik nõukogudeaja argipäevadele nii siin kui ka mujal Eestis. Elule anti vürtsi just teravmeelsete naljadega, kuid ka tööd tehti mehe moodi ega põlatud raskusi. Inimesed olid avatumad ja vastupidavamad. Endli huumor oli mõnevõrra järsk ja hoolimatu, mis võis olla põhjustatud alateadvuses pakitsevast trotsist tema isiklikule arengule piirid seadnud ühiskonnakorra vastu, kuid omamoodi soojust õhkub neistki lugudest.

Lõpetuseks veel üks eneseirooniline mõtisklus Endli suust, kui ta paraja auru all Vuti Arvoga tee ääres seisvas autos olla arutanud, kumma hauale neist kunagi „Lunde kolhoosis mulla all puhates“ pikem järjekord viha-vaenlasi seisab, et sinna „kükitama“ tulla. Arvo arvas, et kindlasti temale on pikem saba, Endel aga, et ei, siiski temale võidakse rohkem „austust avaldada“...

Endel lahkus meie hulgast 31. oktoobril 2008 Tallinnas. Siinkohal langetame pea tema värvika elu mälestuseks ja süütame küünla ta kalmul Viru-Nigula surnuaial.

Täna kõiki, kes mälestusi olid valmis jagama.

Kohalike tagasiside aitab kujundada Haljala-Kukruse vahelise uue maanteelõigu trassikoridori alternatiive

Septembris toimus Haljala-Kukruse vahelise maanteelõigu esialgsete trassikoridori alternatiivide tutvustamiseks ja tagasiside kogumiseks neli avalikku koosolekut, mis pakkusid trassilahenduse täpsustamiseks väärtuslikku teavet.

Riigi eriplaneeringu projektijuhi Anne Martini sõnul aitasid kohtumised parimini mõista inimeste hoiakuid. „Soovime planeerimisel arvestada ka kohalike elanike huvidega. Nende põhjalikud teadmised piirkonna elust ja olust aitavad määrata uudeid võimalusi, et leida parim lahendus,“ ütles ta. Martin lisas, et kui võrd riiklikud eriplaneeringud võivad mõjutada piirkonna elanike harjumuspärase elukorraldust, on kohalike probleemkohtade esiletoomine terviklikuma plaani loomiseks eriti oluline.

Avalikel koosolekutel osalenud inimeste hoiak uue maantee suhtes oli valdavalt positiivne. Kohalike toetatav suhtumist peegeldab ka hiljuti valminud Norstati uuring, mil-

lest selgus, et Haljala-Kukruse vahelisse uude maanteelõiku suhtub positiivselt 81% Ida-Virumaa ja 84% Lääne-Virumaa inimestest. Poolhoidu projekti suhtes kinnitasid ka septembris ja oktoobris toimunud piirkondlikud fookusgrupi vestlused kogukonna esindajate ning ettevõtjatega, kus toodi uue maanteelõigu peamiste väärtustena välja ohutum ja kiirem liikumine. „Erinevates formaatides kogutud tagasiside kohalikelt on väga oluline, sest aitab esialgseid trassialternatiive täpsustada. Samuti esitati ettepanekuid täiendavate alternatiivide visandamiseks. Lõpuks on tähtis, et valmiv trassilahendus vastaks nii kohalikele kui ka riiklikele huvidele,“ ütles Martin.

Nii avalikel koosolekutel kui ka fookusgrupi vestlustes

kerkis esile mitmeid küsimusi. Peamiselt puudutasid need trassikoridori alternatiividel või nende vahetus läheduses elavate inimeste ja asuvate elamuid. Samuti tunti huvi keskkonnamõjude üle ja uuriti, millist mõju avaldab uus maanteelõik põllumajandussektoris tegutsevatele ettevõtetele, kelle põllumaadale on mitmed alternatiivid elamute vältimiseks kavandatud ja kelle rasketehnika tänasel põhitrassil pidevalt liigub ning seda ületab. „Esialgsete trassikoridori alternatiivide tutvustamine on üks samm pikas protsessis ja soovime, et inimesed saaksid kogu eriplaneeringu koostamise vältel enda küsimustele võimalikult täpsed vastused. Kohtumised näitasid, milliste teemade selgitamisele peame tulevikus veel rohkem tähele-

panu pöörama,“ märkis Martin. Kohalike elanike aktiivne osavõtt avalikest koosolekutest annab märku inimeste soovist rääkida kaasa nende kodukohta mõjutavatel teemadel. Teisalt pakub iga esitatud küsimus, arvamus ja ettepanek võimalust projekt järgnevaid samme võimalikult tõhusalt planeerida. „Konstruktiivne tagasiside on võtmetähtsusega, et tagada tasakaalustatud lahendused ja kõiki osapooli arvestav protsess. Täname kõiki osalejaid väärtusliku panuse eest,“ ütles Martin. Saadud tagasiside põhjal tehtud muudatustest trassialternatiivides on uuesti teavitatud ka maaomanikke. Sealt edasi on praeguse ajakava kohaselt järgmine suurem etapp 2025. aasta teises pooles, mil eeldatavasti saab tutvustada mõjude hindamise tulemusi.

Ministeerium uurib elanike rahulolu oma kohaliku omavalitsuse teenustega

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi tellimisel viib Kantar Emori novembrist kuni jaanuarini läbi küsitluse, selgitamaks välja Eesti elanike rahulolu kohalike omavalitsuste avalike teenuste ja elukeskkonnaga. Küsitlus aitab ministeeriumil hinnata olemasolevat olukorda ning liikuda eesmärgi poole, et vajalikud avalikud teenused oleksid kvaliteetselt kättesaadavad kõikjal Eestis.

Küsitlus viiakse läbi 16-aastaste ning vanemate Eesti elanike seas ning sellega soovitakse saada ülevaade Eesti

elanike rahulolust oma kohaliku omavalitsuse avalike teenuste ja elukeskkonnaga. Uuringu kutse saab üle 91 000 inimese. Valimisse sattunud inimestele saadetakse e-kirjaga kutse küsitluses osalemiseks veebikeskkonnas.

Regionaal- ja põllumajandusminister Piret Hartman kutsub kõiki kutse saajaid kindlasti küsitlusele vastama. „Uuring annab elanikele võimaluse hinnata oma rahulolu kohaliku elu ja omavalitsusjuhtide tegevusega. Inimeste tagasiside on meie jaoks oluline regionaalpoliitika kujundamisel ning edasiste lahenduste, sealhulgas võimalike

toetuste väljatöötamisel. Meie eesmärk on, et rohkem inimesi elaks maapiirkondades, väljaspool suuremaid tömbekeskusi. Selleks on oluline tagada kvaliteetseid teenuseid kõikjal Eestis,“ selgitas Hartman.

Elanikkonnarühmades, kus vastamisaktiivsus interneti teel jääb planeeritust madalamaks, kogutakse puuduolevad ankeedid telefoniküsitlusega, mis viiakse läbi detsembri- ja jaanuarikuu jooksul. Küsitlust jätkatakse seni, kuni soovitud valimi suurus (9130 vastajat) on saavutatud.

Kutseid küsitlusest osa võtmiseks hakati välja saatma

juba novembris. Uuringu valim on moodustatud juhuvalikuga rahvastikuregistri andmetest. Lisainfo ja detailid küsitluse kohta on Kantar Emori kodulehel.

Küsitluse tulemused kohalike omavalitsuste kaupa avaldatakse 2025. aasta esimeses pooles portaalis minuomavalitsus.ee. Uuringut korraldab regulaarselt iga kahe aasta tagant ning varem on samalaadset küsitlust läbi viidud 2020. ja 2022. aastal.

Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

Palju õnne!
Detsembri
sünnipäevad:

70
MAILA TANDER
RIINA LEPASAAR
SILVI SULGER
MARGARITA MANOHHINA
KALLE VARES
GALINA SHIPAREVA

80
ANNE ERM
ARVO AUS

85
NINA AFANASIEVA
MAIE DMITRJAKOVA

90
JUTA-JOHANNA HUNT

95
VALENTINA
PAVLYUCHKOVA

19. detsembril
alates kell 12.00
Aseri koolis

KÄSITÖÖRING

Teeme ise paberit
ja kaarte

Juhendaja Natalja Serdjuk

Tasuta

Viru-Nigula valla kultuurikeskus kutsub

2025

17. jaanuaril kell 20.00
Viru-Nigula rahvamajas

UUE AASTA PIDU

Tantsuks mängib ansambel
STARTER

Toredad vahepalad
Pajusti Huumori- ja Satiirirüüplite
"HUUMORISKETSE ELUST ENESEST"

Meie pakume kohvi,
söögid/joogid võta ise kaasa!

PEOPÄÄSE 15.-

Info ja laudade broneerimine tel. 322 1556

KUHU MINNA?

24. detsembril kell 12.00 – Kunda kirikus JÕULULAUPÄEVA jumalateenistus

24. detsembril kell 16.00 – Viru-Nigula kirikus JÕULUÕHTU jumalateenistus

25. detsembril kell 12.00 – Kunda kirikus 1. JÕULUPÜHA jumalateenistus

25. detsembril kell 14.00 – Viru-Nigula kirikus 1. JÕULUPÜHA jumalateenistus

5. jaanuaril kell 12.00 – Kunda kirikus KOLMEKUNINGAPÄEVA jumalateenistus

Raamatukogu Aseri majas jõuluteemaline näitus „Heegeldatud kraed ja vanaaegsed jõululehted“ ning väljapanek kirjandusest „Jõulud kauniks“.

Jäeb sõnadest väheks, et täneda Sind.
On sõnad veid südame keje.
Seepärast Sa kuulagi südameid-
ja sõnu polegi veje...

Aitäh kõikidele sõpradele ja koostööpartneritele,
et olite meiega 2024 aastal!

Soovime kõigile helgeid jõule!
Mõnusaid mõtteid, inspireerivaid ideid, edukaid ettevõtmisi,
särasilmseid sõpru, kalleid kaaslasi, soojust südamesse,
hoolimist hinge ja imelisi hetki uuel aastal!

Viru-Nigula valla
KULTUURIKESKUS

VIRU-NIGULA VALLA SPORDIKESKUSE
LAHTIOLEKUAJAD SEOESES PÜHADEGA

KUNDA SPORDIKESKUS	VIRU-NIGULA SPORDIHOONE
23.12.2024 11.00 - 19.00	23.12.2024 15.00 - 20.00
24.12 - 25.12.2024 SULETUD	25.12 - 26.12.2024 SULETUD
26.12.2024 11.00 - 19.00	31.12.2024 SULETUD
31.12.2024 SULETUD	01.01.2025 SULETUD
01.01.2025 SULETUD	

ASERI VABAAJAKESKUS

23.12.2024 8.00 - 20.00
24.12 - 26.12.2024 SULETUD
31.12.2024 SULETUD
01.01.2025 SULETUD

HÄID PÜHI JA SPORTLIKKU UUT AASTAT!

Igäüks meist vajab kodusoojust,
südamesse päikest, mis ei looju.
Puhtaid mõtteid, millest hing saab valgust,
kaunist jõuluaja algust!

KAUNIST JÕULUAEGA JA
TEGUDEROHKET UUT AASTAT!

Vasta Mõisakooli pere
detsembris 2024. a.

ET SOOJUST ÕHKUKS KÜÜNALDEST
JA VASTU SÄRAKS SILMADEST,
ET RÕÕMU TOOKS AASTA UUS
JA TÄITUKS IGA UNISTUS.

Viru-Nigula valla raamatukogu soovib
kauneid jõule ja
meeleolukat aastavahetust!

Rahulikku jõuluaega
ja edukat uut
aastat!

Kunda Ühisgümnaasiumi
koolipere

RH RAKVERE HAIGLA soovib **KAUNEID JÕULE**
ja head uut aastat!

Täname Teid koostöö ja toetuse eest.
Aitäh, et usaldate meid!